

Akademie múzických umění v Praze

Divadelní fakulta

Katedra výchovné dramatiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

LINDA – Téma žaček bezpečně vyústěné v inscenační proces

Michaela Palaščíková

Vedoucí práce: doc. MgA. Mgr. Ivana Sobková

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, květen 2023

The Academy of Performing Arts in Prague

Faculty of Theatre

Dramatic education

BACHELOR'S THESIS

LINDA – The theme by pupils has safety flown into the staging process

Michaela Palašćáková

Thesis / Dissertation supervisor: doc. MgA. Mgr. Ivana Sobková

Academic titl: BcA.

Prague, May 2023

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem

LINDA – Téma začek bezpečně vyústění v inscenační proces

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne

.....

Michaela Palaščáková

Poděkování

Ráda bych poděkovala za dlouhodobou podporu a vstřícnost mé rodině, zejména mým rodičům. Stejně tak i mému partnerovi za jeho ochotu, trpělivost a spolupráci. Velké poděkování patří Petře Rydvalové za pomoc s formální podobou mé bakalářské práce.

Chtěla bych zde poděkovat také mému souboru, neboť přínos kolektivu do tohoto procesu byl naprosto zásadní a práce zachycená na těchto stránkách není projektem mým, nýbrž NAŠÍM. Jmenovitě tedy děkuji Aničce, Eliše, Emilce, Janě, Josefce, Kačce, Marušce, Sofince a Verunce.

Děkuji mým kolegům ze Základní umělecké školy v Liberci, zvláště Libuši Vrtiškové Hájkové a Lukáši Horáčkovi. Jejich práce je mi velkou inspirací a jejich rady přínosem jak v mé denní praxi, tak i v tomto bakalářském projektu.

Za spolupráci, otevřenou mysl a nekonečnou podporu děkuji mému dobrému příteli Felixovi Jakubu Rajdlovi.

Za inspiraci a motivaci děkuji také všem mým pedagogům na Katedře výchovné dramatiky na DAMU v Praze, jejichž zkušenosti, přístup, energie a lidskost jsou mi vzorem.

Na závěr bych ráda poděkovala Ivaně Sobkové za odborný dohled při vedení této práce i projektu samotného.

Abstrakt

Tato bakalářská práce zachycuje kolektivní tvorbu jedné ze tříd literárně dramatického oboru na Základní umělecké škole v Liberci. V práci jsou podrobně zachyceny a popsány jak jednotlivé fáze inscenačního procesu, tak i fáze, jež inscenační práci předcházely. Práce dále popisuje a rozvádí jednotlivé aspekty tvůrčího procesu se skupinou.

Projekt je specifický především svou nepřímoučarostí a maximálním ohledem na bezpečí kolektivu. Výsledný tvar obsahuje řadu obrazových metafor, interních spojitostí se skupinou, pracuje se symboly. Hlavním inscenačním klíčem je postupná proměna divadelního jazyka.

Cílem práce je pojmenovat fáze procesu, metodicky zhodnotit své postupy, ale zároveň i představit vzniklý jevištní tvar v jeho současné podobě.

Abstract

This bachelor's thesis depicts the collective creation of one of the classes of the literary drama department at the Primary School of Arts in Liberec. The thesis captures and describes in detail the individual stages of the production process as well as the phases that preceded the production work. The thesis further describes and elaborates on the individual aspects of the creative process with the group.

The project is characterized above all by its indirectness and the utmost regard for the safety of the collective. The resulting form contains a number of visual metaphors, internal connections with the group, and works with symbols. The main key of the production is the gradual transformation of the theatrical style.

The aim of the work is to name the stages of the process, to methodically evaluate its procedures but also to present the resulting stage form in its current form.

Obsah

Seznam příloh.....	7
Seznam použitého označování a zkratk.....	7
Seznam tabulek	7
Úvod	8
1 Kolektiv souboru	9
1.1 Zázemí pro práci v ZUŠ Liberec	9
1.2 Charakteristika kolektivu	10
1.3 Inscenační zkušenosti skupiny.....	10
1.4 Potenciální úskalí kolektivu	10
2 Tvorba režijně dramaturgického konceptu	12
2.1 Režijně-dramaturgický koncept A	12
2.2 Závěry vycházející z lednového soustředění.....	13
2.3 Režijně-dramaturgický koncept B	14
2.4 Zpětná vazba tvorby konceptu – potenciální krizové faktory	15
3 Cesta procesu	16
3.1 Opuštění rozpracované inscenace.....	16
3.2 Zlomový rozhovor – otevření tématu.....	16
3.3 Postava LINDY jako nezávislá průvodkyně tématem	17
3.4 Prověřování bezpečnosti tématu a zkoumání inscenačního potenciálu.....	18
3.5 Začátek inscenačního procesu	19
3.6 Soustředění 1	20
3.7 Soustředění 2	21
3.8 Veřejná ukázka rozpracované inscenace.....	22
3.9 Soustředění 3	23
3.10 Premiéra.....	25
3.11 Zpětná vazba kolektivu	26
4 Současná podoba inscenace	29
4.1 Technické parametry	29
4.2 Bodový scénář.....	29
4.3 Dějová linka	30
4.4 Výprava	30
4.4.1 Banánové krabice.....	31
4.4.2 Loutka.....	32
4.4.3 Kostýmy.....	32
4.4.4 Barvy na obličej	33
4.5 Hudební složka.....	34

4.6	Starý dům jako motiv dětství	34
5	Pohled na inscenační proces z hlediska vývojové psychologie	36
	Závěr – reflexe bakalářského projektu	38
	Seznam použitých zdrojů	40

Seznam příloh

Příloha 1: Bodový scénář 0.....	41
Příloha 2: Bodový scénář 1.....	42
Příloha 3: Bodový scénář 2.....	43
Příloha 4: Fotodokumentace: Scénografie – natírání krabic v březnu 2022.....	44
Příloha 5: Ukázka pracovního listu.....	45
Příloha 6: Fotodokumentace: První seznámení s loutkou Lindy.....	46
Příloha 7: Fotodokumentace: Soustředění.....	47
Příloha 8: Loutka Lindy.....	48
Příloha 9: Fotodokumentace: Ukázka z inscenace na S-Hledání v ZUŠ Liberec.....	49
Příloha 10: Návrhy kresby na obličej – výtvarná zkratka osobní příhody z dětství.....	50
Příloha 11: Fotodokumentace: Premiéra v Železném Brodu.....	51
Příloha 12: Současná podoba inscenace.....	52
Příloha 13: Scénář.....	55
Příloha 14: Záznam inscenace.....	65

Seznam použitého označování a zkratek

Hang drum	Melodický samozvučný nástroj
LDO	Literárně-dramatický obor
ZUŠ Liberec	Základní umělecká škola v Liberci

Seznam tabulek

Tabulka 1: Režijně dramaturgický koncept A.....	13
Tabulka 2: Režijně dramaturgický koncept B.....	14

Úvod

Práce kolektivu 5. ročníku Základní umělecké školy v Liberci měla původně sloužit jen k bezpečnému nahlédnutí do tématu, jež žáčky na jedné z hodin na začátku školního roku otevřely. Společné vytvoření postavy dívky LINDY a jejího příběhu ovšem kolektiv zaujalo natolik, až hodiny vyústily v proces inscenační. Celou tuto cestu, kterou jsem s 5. ročníkem literárně-dramatického oboru v průběhu školního roku 2022/2023 prošla, přiblížím v této bakalářské práci. Na tomto procesu mě zpětně fascinuje především jeho nepřímocnost, autenticita a síla dopadu na kolektiv, odhalená při zpětné vazbě.

Cílem této práce je přehledně přiblížit inscenační proces, a to včetně fází a podnětů, které samotné inscenační práci předcházely. Dílčím cílem je na základě poznatků z celého procesu následně pojmenovat a shrnout i celkový dopad autorského tvůrčího procesu na kolektiv a jeho kurikulum.

Kromě úvodu a závěru práce obsahuje pět kapitol. Původní tři kapitoly přibližující kolektiv souboru, chronologický popis procesu a současnou podobu inscenace jsem nakonec rozšířila o dvě další. Jedna z nich zachycuje tvorbu režijně-dramaturgického konceptu, neboť právě proměna konceptů mimo jiného zachycuje i obrat, který byl pro celý proces stěžejní. Druhou přidanou kapitolou je pohled na celý inscenační proces z hlediska vývojové psychologie. Podnětem pro vytvoření této kapitoly byla již zmíněná zpětná vazba kolektivu. V závěru bakalářské práce jsem shrnula své poznatky, které mi tento celoroční projekt přinesl. Zhodnotím svou práci z hlediska pedagogického, ale i režijního a dramaturgického. Zreflektuji celoroční práci souboru a jeho proměnu, kterou si díky inscenační práci prošel.

1 Kolektiv souboru

V této kapitole se zabývám charakteristikou kolektivu souboru, se kterým svou bakalářskou práci realizuji. Následně přiblížím podmínky pro práci, které nám vytváří zázemí základní umělecké školy v Liberci (dále také ZUŠ Liberec). Původně jsem do této kapitoly chtěla zahrnout i charakteristiku jednotlivých osobností skupiny. Od tohoto záměru jsem nakonec upustila. Ve skupině se totiž nenachází žádný náročný jedinec, který by vyžadoval specifický přístup. Charakteristika skupiny jako celku se mi zdála dostatečně vypovídající a v charakteristice jedinců bych svá slova jen opakovala.

1.1 Zázemí pro práci v ZUŠ Liberec

Literárně-dramatický obor (dále také LDO) při Základní umělecké škole v Liberci disponuje dvěma velkými učebnami (č. 6 a č. 319), které jsou určeny pro výuku kolektivní, a jednou třídou menší (č. 318), jež slouží pro skupinové hodiny individuální interpretace. Můj kolektiv 5. ročníku tento rok pracuje v učebně č. 6 v suterénu školy. Prostor o velikosti 9 × 4 metry je vybaven kobercem, černými závěsy po obvodu třídy a reproduktory. V místnosti je učiteli k dispozici skříň s hudebními rytmiickými nástroji, papíry, psacími potřebami a literaturou. K této třídě také náleží dva „fundusy“ ve vedlejších místnostech – tedy sklady kostýmů, rekvizit všeho druhu a světelné techniky. Tento prostor je třídě k dispozici během kolektivní výuky, tedy 90 minut týdně. Většina inscenační práce probíhala právě na těchto kolektivních hodinách.

Žačky zároveň jednou týdně navštěvují hodiny „individuální interpretace“, které probíhají ve skupinách po 3 až 4 žáčkách v 45minutových blocích. Těmto hodinám je vyhrazena učebna č. 318 ve 2. patře. Výhodou těchto hodin je příznivější poměr času pedagoga na žáka. Proto do těchto bloků zařazujeme činnosti, které tuto výhodu dokáží využít, např. přednes, tvůrčí psaní, samostatné projekty, hlasovou hygienu apod. I tento formát hodin jsem během inscenačního procesu využila, a to kromě diskuzí ohledně hlavní postavy a jejího světa především k práci s loutkou – od prvotního seznámení s animací materiálu až po skupinové etudy s manekýnem.

ZUŠ Liberec nám v průběhu školního roku umožnila tři víkendová soustředění, která byla pro naši práci zásadní. Měli jsme k dispozici všechny prostory LDO i zázemí pro učitele včetně kuchyňky.

1.2 Charakteristika kolektivu

Skupinou, s níž svůj bakalářský projekt realizuji, je 5. ročník I. stupně literárně-dramatického oboru v ZUŠ Liberec. V ZUŠ vedu celkem pět kolektivů. 5. ročník je skupina nadstandardně semknutá a tvořivá, technicky velmi dobře vybavená. Kolektiv vznikl v září školního roku 2018/2019 jako 1. ročník I. stupně. Již od začátku jsem kolektiv vedla já, jednalo se o můj první rok coby učitele LDO na ZUŠ Liberec.

Složení skupiny se v průběhu studia proměnilo. Současná podoba kolektivu se ustálila před dvěma lety. Dnes se jedná o devítičlenný čistě dívčí kolektiv. Většina dívek navštěvuje 6. ročník základní školy. Jedinou výjimkou je žačka J., která již od roku 2018 navštěvuje nižší ročník, než do kterého věkově spadá – na základní škole navštěvuje ročník 7. V kolektivu není žádný problematický jedinec. Nejsem si vědoma žádného tématu, které by bylo pro skupinu citlivé nebo tabuizované.

1.3 Inscenační zkušenosti skupiny

Ačkoliv tuto skupinu vedu již 4. rokem, v tomto případě jde o její první dokončenou inscenační práci. Se skupinou jsem během jejího studia rozpracovala dva projekty, bohužel z dokončení obou z různých důvodů a v různých fázích sešlo.

Inscenační práci vycházející z literární předlohy „Mio, můj Mio“ od Astrid Lindgrenové přerušila distanční výuka (COVID). Během distanční výuky nebyla inscenační práce reálná a po návratu do prezenčního studia bylo příhodno vykročit jiným, novým směrem. Druhým pokusem o inscenační práci bylo autorské představení o figurkách ze stolní hry „Člověče, nezlob se“. Dvě figurky přestává bavit nezáživná hra, z níž pocházejí, proto se rozhodnou ze své krabice odejít – vypraví se do neznámého prostředí „šuplíku“ (paralela s rodinou a světem). Tam přicházejí do kontaktu s různými novými předměty. V závěru se figurky vracejí zpět do své rodné krabice, do svého domova a k jistotě. Přinášejí si ale s sebou zkušenosti nabyté na své cestě, s jejichž pomocí pravidla hry upraví. Ta se tak stává atraktivnější jak pro hráče, tak i pro její herní figurky. Ani tento projekt nebyl dokončen, přestože byl již ve fázi jevištního zpracovávání.

Současný projekt je tedy první inscenační zkušeností skupiny. S vystupováním samotným ovšem zkušenost jednotlivé žáčky mají. Některé z nich jsem vedla na divadelním táboře, během kterého jsme krátký jevištní tvar vytvořily. Většina žaček se zároveň podílí na „moderování interních večerů ZUŠ“ či recituje.

1.4 Potenciální úskalí kolektivu

Jediný potenciální handicap skupiny představuje jeho věkové rozložení. Většina žaček navštěvuje 6. ročník základní školy. Vzhledem k odkladům a jednou spádovou výjimkou jsou

mezi dívkami drobné věkové rozdíly, ovšem v tomto období je každý půlrok znát. Zatím je kolektiv pospolitou skupinou, která se nijak „neskupinkuje“ a ve všech ohledech funguje jako jeden celek. Jsem si ovšem vědoma toho, jak rychle se může tato skutečnost proměnit. Přesto musím podotknout, že inscenační proces tomuto rizikovému faktoru ve správný čas pomohl. Skupinu ještě více stmelil a vzájemné vztahy upevnil, a to jak společným cílem (inscenace), tak i samotným průběhem jednotlivých aktivit, ve kterých se dívky mohly otevřít a sdílet mezi sebou své názory, postoje, zkušenosti, ale i obavy.

Žádná další úskalí skupiny jsem na začátku tvůrčího procesu ani v jeho průběhu nezaznamenala.

2 Tvorba režijně dramaturgického konceptu

Tvorba režijně-dramaturgického konceptu pro mě představovala velmi náročnou fázi. Proto jsem se rozhodla jejímu procesu věnovat samostatnou kapitolu. Pokud jde o chronologickou linku procesu, první koncept vznikl přibližně ve třetině procesu. Předcházely mu fáze, které jsou rozepsané v kapitole 3. *Cesta inscenačního procesu (3.1 Opuštění rozpracované práce, 3.2 Rozhovor – objevení tématu, 3.3 Postava LINDY jako nezávislé průvodkyně tématem, 3.4 Prověřování bezpečnosti tématu a zkoumání inscenačního potenciálu).*

V této kapitole rozepíši proces tvorby režijně-dramaturgického konceptu co nejpodrobněji, neboť já sama jsem při jeho stavbě hledala systém utváření celku dosti zdlouhavě. Nabídnou i porovnání první a druhé verze konceptů, se kterými jsem v průběhu zkoušení pracovala. Jeho první podobu jsem v návaznosti na dosavadní práci vystavěla na přelomu prosince 2022 a ledna 2023. Na lednovém soustředění se ale koncept ukázal být pro tuto skupinu nefunkční. Proto jsem po lednovém soustředění návrh konceptu zásadně upravila. Samotná inscenační práce souboru byla stále ve fázi hledání, proto děvčata změnu pocítila minimálně a hravější formu a prostor pro „vyblbnutí“ naopak uvítala. Jednoduše řečeno, druhý koncept celý tvar zjednodušil a odlehčil. Podrobněji proměnu popíši v následujících kapitolách. V návaznosti na tuto zkušenost jsem vypracovala krátkou reflexi, ve které se pokusím rozklíčovat krizové momenty tvorby režijně-dramaturgického konceptu a pokusím se najít metodické postupy, jak takovým situacím při další práci předejít.

2.1 Režijně-dramaturgický koncept A

První režijně dramaturgický koncept jsem vypracovala na přelomu roku 2022 a 2023 v návaznosti na dosavadní dvouměsíční práci s kolektivem (*viz kapitola 3. Cesta procesu.*). Plánovala jsem při jeho tvorbě vycházet z listopadového soustředění, které se muselo nakonec přesunout na leden. Počítala jsem tedy s tím, že k tvorbě konceptu budu moci využít poznatky ze soustředění – aktivity, které jednak vystaví „podhoubí“ příběhu, upřesní dějovou linku a hlavně vyberou pro skupinu fungující jevištní klíč k propojení hry s loutkou a hry v roli.

I přes absenci soustředění jsem se pokusila z důvodu časové tísně o vytvoření předběžného konceptu. Chtěla jsem tak alespoň určit směr, kterým se inscenační práce bude do lednového soustředění ubírat. Předběžný koncept A je uveden v tabulce 1.

Tabulka 1: Režijně dramaturgický koncept **A**

LINDA	Režijně dramaturgický koncept A
Téma	Dospívání a nové emoce
Hlavní myšlenka	Je potřeba o svých pocitech MLUVIT
Scénografický prvek	Banánové krabice přetřené na bílo, každou krabici možno rozdělit na dvě části
Jevištní zpracování – hlavní princip	1. Plán loutkový - vnitřní svět dívky, její rozpoložení - využití krabic + LOUTKA LINDY 2. Plán živý 1 - hra v roli – civilní postava LINDY, kamarádi 3. Plán živý 2 - pohybově stylizované obrazy (přechody mezi plány)
Bodový scénář	viz příloha č. 2

Zdroj: vlastní zpracování

2.2 Závěry vycházející z lednového soustředění

Dvoudenní soustředění bylo nad očekávání aktivní a přínosné (*viz kapitola 3.6 Soustředění 1*). Zároveň se ale projevy nedostatky původního konceptu – zdánlivě zatěžkané momenty, ke kterým téma svádí, a především technická náročnost principu střídání loutkového plánu (v hlavě LINDY) a plánu živého (realistický život LINDY).

Lednové soustředění vnímaly dívky především jako hravý a intenzivní sběr materiálu a prostor pro důkladnější budování charakteru LINDY. Po jeho průběhu se mi tedy nabízela poslední možnost koncept upravit. Rozhodla jsem se pro tyto zásadní úpravy:

- Téma odklonit od emocí samotných a onu proměnu ukázat spíše skrze vytrácení hravosti a bezprostřednosti z dětského pohledu na svět.
- Loutkový a živý plán se nestřídají, nýbrž jsou propojené a během představení se prolínou.
- Upravit dějovou linku v souladu s výše zmiňovanými změnami.
- Nabídnout více prostoru seznámení jak s postavou LINDY, tak i s loutkou samotnou.

2.3 Režijně-dramaturgický koncept B

Změny, které jsem si dala za cíl, koncept významně proměnily. Celý tvar se tím zjednodušil, odlehčil, zpřehlednil a zároveň zkrátil. Tím se vytvořil dostatek prostoru pro obrazové budování atmosféry, naplněné situace s loutkou, ale i prostor pro dívky samotné. Zásadní změnou, která ze soustředění vyplynula, bylo posunutí tématu. Místo zaměření na emoce a jejich působení na nitro dívky směřovala výpověď k přiblížení změny POHLEDU DÍTĚTE NA SVĚT, i když o žádnou změnu nestojí. Tato proměna by se projevila kromě ve změně dějové linky i v pozvolné změně divadelního jazyka. Jednak dojde k proměně hlavní postavy z loutky na herce, zároveň se průběžně promění i poetika a atmosféra celého představení, a to od prvotní energií nabitě hry s loutkou a pohybových pasáží až k závěrečnému jednoduchému civilnímu projevu, který se opírá především o slova. Na jevišti bychom se pokusily o vizualizaci „vystřízlivění“, chceme-li „odložení dětských růžových brýlí“. V této cestě vidím řadu paralel z reálného prostředí kolektivu. Ona rozkolísanost mezi dětským, naivním, hravým světem a dospělými úvahami touto třídou rezonuje. Zároveň je v inscenaci prostor pro řadu interních spojitostí s kolektivem, aniž by to diváka vyrušilo. Na základě toho jsem připravila režijně dramatický koncept B, viz tabulka 2.

Tabulka 2: Režijně dramaturgický koncept B

LINDA	Režijně dramaturgický koncept B
Téma	Dospívání – proměna pohledu na svět
Hlavní myšlenka	Nevzdávejme se své „dětské“ hravosti, i když už není tak bezprostřední jako dřív
Scénografický prvek	Banánové krabice přetřené na bílo, každou krabici možno rozdělit na dvě části
Jevištní zpracování – hlavní princip	Plynulá proměna poetiky a divadelního jazyka ze stylizované hry s loutkou v civilní hru v roli. Dokud je LINDA v loutce, jsou všechny dívky současně LINDA i průvodci jejím příběhem. Zároveň zosobňují onu bezprostřednost, která se průběžně začne proměňovat a vytrácet.
Bodový scénář	viz příloha č. 3

Zdroj: vlastní zpracování

Z tohoto konceptu jsem vycházela po celou dobu následného procesu. Až po premiéře jsem zaregistrovala, že si téma ještě sedlo a celé vyznění se ještě nakonec proměnilo. Viz kapitola 5. *Současná podoba inscenace.*

2.4 Zpětná vazba tvorby konceptu – potenciální krizové faktory

Pro mě osobně představovaly proměny a úpravy konceptu nejnáročnější fázi celého bakalářského projektu. Konkrétně mluvím o období po lednovém soustředění.

Zpětně hodnotím lednovou „slepu uličku“ jako důsledek tří faktorů:

- a) Již zmíněný **posun soustředění** o necelé dva měsíce. Tím došlo k nutnosti vystavění prvního konceptu bez zkušeností ze soustředění. Celá dramaturgie procesu se tím zbytečně zkomplikovala. Pro příští projekt bych tedy volila pořadí soustředění a konceptů takto:
 1. Vytvoření několika předběžných variací cesty.
 2. Jednodenní soustředění – důkladnější ohledávání a zkoumání tématu/předlohy, zkoumání inscenačního potenciálu.
 3. Výstavba nosného konceptu.
 4. Dvoudenní soustředění uprostřed samotné inscenační tvorby se skupinou nabízející intenzivnější práci a zároveň dodání motivace.*(pozn.: Tyto fáze samozřejmě nastanou až po společném nalezení tématu/předlohy a měsících společné práce na hodinách.)*
- b) Druhým faktorem byla **časová tíseň**, kterou do jisté míry způsobil opět posun soustředění. Celkově si ale myslím, že po této zkušenosti budu pracovat s časovou rezervou více než doposud.
- c) Musím uznat, že jistou komplikací je i samotný fakt, že se jedná o **autorskou inscenaci**. Nabídnutá volnost mi v jistou chvíli přinesla nejistotu. Ráda bych si při další práci v následujících letech s autorskou inscenační tvorbou nastavila nějaké pevné body, které mi ve chvílích nejistoty poskytnou oporu, např. pevně ukotvenou dějovou linku.

Je ovšem důležité poukázat na skutečnost, že nebyť první cesty, ke které jsme směřovaly, dívky by se neseznámily s určitým druhem práce, jež vedla k dovednostem, které v novém konceptu zúročily. Mluvím zejména o samotné práci s krabicemi. Tím, že dívky zacházely s krabicemi jako s vnitřním světem Lindy, věnovaly jsme značné množství času vytváření obrazových metafor. Více tento proces popíši v kapitole 3.4.1 *Výprava – Banánové krabice*.

Zpětně tedy vidím, že celá „odbočka“ nebyla úplně nesmyslná a díky ní jsme mimoděk obohatily práci dívek o rozměr, který je znát jak na konečném jevištním tvaru, tak i například na složitějším uvažování dívek při rozborech jiných inscenací.

3 Cesta procesu

V následující kapitole chronologicky popíši postupný průběh cesty k inscenačnímu procesu – od upuštění od předchozí inscenační práce až po zpětnou vazbu po premiéře vzniklého jevištního tvaru. Hodiny k inscenační práci začaly směřovat začátkem listopadu 2022. Premiéra představení byla předběžně plánována na březen 2023. Zásadními mezníky v práci byla tři soustředění, která představím v následujících podkapitolách.

3.1 Opuštění rozpracované inscenace

Na začátku školního roku 2022/2023 byla skupina připravena navázat na rozpracovanou inscenační práci z předchozího školního roku. V průběhu září jsem ale zjistila, že dívky z chystaného tvaru tzv. vyrostly. Samotné téma pro ně sice bylo stále nosné, ale hravé pojetí a zvolený divadelní jazyk celkově jako by pro některé z nich už nebyly komfortní. Jistě to souviselo i s faktem, že se dívky během dvou měsíců proměnily i fyzicky a některé tak v jevištním celku najednou působily lehce infantilně a také se tak i cítily. Několik žaček ale stále bylo pro tvar nadšených a chtěly pokračovat. Vzhledem k tomu, že jsme inscenaci plánovaly dokončit za dalšího půl roku, bylo velmi pravděpodobné, že se i tyto žákyně mohou posunout. Nabízely se tedy dvě možnosti:

- a) Rozdělanou práci přetransformovat.
- b) Udělat tlustou čáru a začít znovu.

Rozhodla jsem se pro druhou možnost, opustily jsme téma i příběh. Zároveň jsem si ale uvědomila některé jistoty, které si žačky během předešlého školního roku našly. Pokud by v novém tvaru fungovaly dobře, nechávám otevřenou možnost dále pracovat například se scénografickým prvkem banánových krabic. Dále pro mě bylo lákavé do jisté míry zachovat onen hravý divadelní jazyk, ovšem dodat k němu nějaký kontrast, který by jej trochu uzemnil.

3.2 Zlomový rozhovor – otevření tématu

Září jsem tedy věnovala klimatu skupiny – pozorovala jsem ji a zkoumala. Zásadní a inspirativní moment přišel ke konci září, kdy se v kruhu v rámci závěrečné části hodiny samovolně otevřela diskuze ohledně nových pocitů, které k dívkám poslední dobou přicházely. V této skupině je jedno z nejbezpečnějších prostředí, které jsem za svou praxi zažila, a dívky před sebou i přede mnou o svých osobních věcech bezprostředně mluví. Nikdy ale nebyla diskuze tak hluboká a „posmutnělá“ jako tato. Týkala se především nových pocitů, které dívky zažívají, a to často nečekaně. Ty se ale neprojevovaly nijak extrémně, spíš na niterné úrovni, přesto to pro ně představuje velikou a podivnou změnu. Já osobně si v posledních letech dávám pozor na hranice mé práce, jsem si vědoma váhy mých slov v očích žáků. Tentokrát jsem ovšem cítila potřebu na diskuzi reagovat a vystoupit z neutrální role učitele. V kolektivu

5. ročníku jsou některé velmi empatické osobnosti, které jako by si pojmenování svých vnitřních pochodů vyčítaly. Po jejich diskuzi jsem tedy přispěla uzavírajícím sdělením ve stylu: „To, že takové věci cítíte, je NAPROSTO v pořádku. Jak slyšíte, opravdu si něčím podobným ve vašem věku prochází téměř každý. Je dobré si o tom povídat a vůbec to neznamená, že si stěžujete. Když si něco pojmenuji nahlas, můžu s tím, co o sobě zjistím, dál pracovat – aha, potřebuju nějaký čas jen pro sebe nebo budu protivná – aha, je mi smutno, když se děje tohle a tohle, ... A je skvělé tyhle věci sdílet.“ Společně jsme tedy došly k tomu, že je potřeba o svých pocitech mluvit a je jedno jestli s maminkou, kamarádkou nebo sestřenicí.

To, jak má odpověď (ačkoliv se jednalo o pouhou empatickou reakci) s děvčaty zarezovala a jak „pookřála“, pro mě bylo velmi překvapivé. Nemyslím si, že bych skupině přinesla zásadní poznání, ale samotná skutečnost, že se toto téma bezpečně otevřelo právě v tomto kolektivu, znamenalo pro členky souboru úlevu. A právě ona otevřenost a bezpečnost pro mě byly podnětem k následující aktivitě. Rozhodla jsem se se skupinou vytvořit postavu jejich vrstevnice, na niž bychom si mohly z bezpečné vzdálenosti, s nadhledem a bez zaujatosti ukázat některé skutečnosti.

3.3 Postava LINDY jako nezávislá průvodkyně tématem

Prvním krokem bylo zvolení jména dívčí postavy, se kterou jsem v hodinách plánovala pracovat. Hledala jsem jméno, které není běžné (aby s ním dívky neměly ve svém životě spojitost), ale zároveň není cizojazyčné ani archaické. V závěru jedné z hodin 5. ročníku zaměřeném na hru se slovy jsme vytvořily zásobník netradičních dívčích jmen, které jsme následně seřadily na škále od nejvtipnějšího (např. Brumhilda) po nejběžnější. Tato škála mi nabídla právě jméno LINDA. Dívky ale o spojitosti s předchozím rozhovorem ani následnou prací zatím neměly tušení.

Následující hodinu jsme si s 5. ročníkem začaly hrát a tvořit charakter jejich vrstevnice LINDY, a to kolektivně, skupinově i samostatně. Společně jsme v hodinách budovaly jak charakter dívky, tak i okolnosti jejího života. Vykreslily jsme ji jako „dívku do nepohody“, která si vždy s každým problémem hravě poradila. Po dvou lekcích cílených na toto budování bezstarostného charakteru přišla druhá část, z ničeho nic se začaly věci kolem Lindy měnit. Bezpečně a s odstupem tak žáčky nahlédly do situací, ve kterých se samy ocitají.

Příklad jedné z hodin: Vytvořila jsem pracovní list obsahující 4 problémy, které Lindu jako malou potkaly, a ona si s nimi poradila. Například: „Linda se vždycky bála sousedovic uštěkaného psa...“ (viz příloha č. 5) Dívky v této práci hledaly různá řešení problému, pak samotné situace i vymýšlely, právě zde mohly čerpat z vlastních zkušeností. Tato práce následně vedla k rozehrávání situací. Celá tato lekce vyvrcholila úplně obyčejným problémem, se kterým by si Linda běžně věděla rady, ale zničehonic dostala strach a problém vyřešit nedokázala.

Lekce jsem koncipovala tak, aby bylo jasné vždy jedno z následujících vyznění:

- Je potřeba o svých pocitech mluvit.
- Tyto překážky mohou potkat každého a je to naprosto v pořádku.
- Nebojme se svých vnitřních pochodů, i když jim nerozumíme.

3.4 Prověřování bezpečnosti tématu a zkoumání inscenačního potenciálu

Po několika hodinách strávených s příběhem dívky Lindy, žáčky i mě vznikající materiál zaujal. Bylo to především díky energii a nadšení, které přicházely ze strany žaček. Rozhodla jsem se tedy v hodinách i nadále pracovat s postavou LINDY a její příběh rozvíjet a posouvat k dramatickým situacím.

Ohledně dramatizace nasbíraného materiálu jsem ovšem měla několik pochybností. Ačkoliv byl na hodinách znatelný inscenační potenciál, potřebovala jsem se v první řadě ujistit, je-li toto téma pro skupinu bezpečné i v inscenační podobě. Jedna věc je zabývat se tématem v úzkém okruhu deseti blízkých lidí, ale pracovat na tématu tak intenzivně, jak to inscenační práce vyžaduje, a nakonec s ním i veřejně vystoupit, to je věc druhá. Tato skutečnost alespoň měsíc pozorování vyžadovala.

V listopadu 2022 jsme převážně rozvíjely samotný příběh a dál budovaly „podhoubí“ postavy. Do hodin jsem zároveň zapojovala scénografický prvek z minulého školního roku – banánové krabice přetřené na bílo (*viz příloha 4*). Dívky s nimi minulý rok pracovaly velmi tvořivě, a přestože naše předchozí nedokončená inscenace zanikla, práce s krabicemi dívky stále bavila. I když jsem nevěděla, jestli do celkového tvaru krabice nakonec zařadíme, minimálně jako provizorní materiál fungovaly dostatečně. Až v průběhu týdnů se ukázalo, kolik krabice nesou významů, a nakonec se z nich stala nepostradatelná součást tvaru.

Během těchto hodin docházelo i k onomu pozorování jednotlivých žaček a následnému ověření bezpečnosti tématu. Sledovala jsem jejich reakce při aktivitách, jejich postoje při reflexích na konci hodin, jejich nápady, které přinášely do situací s potenciálním problémem. Žádná z dívek při těchto hodinách neprojevila větší emoční zaujetí, nervozitu ani náhlou uzavřenost. Během komornějších rozhovorů na hodinách individuální interpretace jsem nenarazila na žádné rodinné nebo osobní problémy u žádné z nich. Během listopadu jsem díky aktivitám, pozorování a zhodnocení samu sebe ubezpečila, že je téma pro kolektiv bezpečné i v inscenační podobě. Připravovaný tvar jsem se ale i tak od začátku rozhodla stavět způsobem, aby potenciální ztotožnění dívek s postavou bylo bezpečné.

I proto jsem začala přemýšlet nad využitím loutky pro postavu Lindy. Scény vážnějšího charakteru by tak mohly dívky odehrát právě skrze loutku, případně pomocí pohybových obrazů. Snažila jsem se nalézt klíč, který by téma zpracovával jednak bezpečně vůči kolektivu, ale i předával nezatěžkaně divákovi.

3.5 Začátek inscenačního procesu

Z dosavadní práce jsem si pro své potřeby vytvořila provizorní bodový scénář (*viz příloha 1*), který byl v souladu s příběhem, který skupina na hodinách vystavěla. Na konec listopadu 2022 jsem naplánovala soustředění, na kterém by se začal dosavadní materiál tvarovat. Bohužel jsem musela ze zdravotních důvodů toto soustředění zrušit a přesunout na svůj nejbližší volný víkend, což bylo až 21. až 22. ledna 2023.

Tato časová prodleva mi celý proces značně zkomplikovala. Aktivitu ze soustředění do hodin aplikovat nešly. Časový prostor na hodinách byl nedostatečný, neboť jsme musely téma vždy pozvolna otevřít a na konci hodiny atmosféru zase odlehčit. Hodiny do termínu soustředění jsme tedy musely věnovat dalšímu sběru materiálu. Zpětně vidím, jak byl tento čas i vzhledem k následné časové tísní nedostatečně využitý.

Po Novém roce jsem opět začala uvažovat nad možností použití loutky. U všech svých ročníků věnuji několik hodin ročně loutkám a animaci materiálu. S konkrétními maňásky pracuji hlavně s malými dětmi. Se staršími volím loutky improvizované (materiál) či loutky zástupné. Díky této průpravě jsem si byla vědoma loutkářského potenciálu v 5. ročníku. Poprosila jsem tedy výtvarníka Ondřeje Maška, zda by nám vytvořil jednoduchého manekýna pro tři vodiče (*viz kapitola 4. 4. 2. Loutka*). Tak vznikla první verze loutky LINDY. Lednové hodiny individuální interpretace jsem věnovala právě práci s manekýnem. Dívky sice z mých hodin měly určitou průpravu hry s loutkou, ale kolektivní vodění pro ně představovalo novou zkušenost. Během těchto hodin jsme se nezabývaly rozehráváním dramatických situací s loutkou, nýbrž samotnou souhrou vodičů a loutkářské cítění. Mělo se tak dít bez mluveného projevu postavy, pouze s dechovým ozvučením loutky (hekání, vzdychání). Díky tomu se dívky mohly plně soustředit na pohyb, který je, jak si vždy říkáme, kvůli absenci mimiky a hlasu, hlavním komunikačním prostředkem loutky. Dívky dostávaly zadání typu „Linda se probouzí“ nebo „Linda se obléká“. K těmto hodinám jsem využila i velké zrcadlo, na kterém dívky mohly pohyby loutky sledovat z předního pohledu. Ve chvílích, kdy byly dívky z technicky náročné práce unavené, skvěle zafungovala hudba a zadání: „Linda tancuje“. Díky jasnému rytmu se dívky opět společně naladily na stejnou notu. Především je pak bavilo střídání různých žánrů hudby. V této činnosti zároveň mohly sledovat, jak dokáží intuitivně měnit charakter pohybu loutky.

3.6 Soustředění 1

V průběhu inscenačního procesu jsme absolvovaly celkem tři víkendová soustředění. Všechna soustředění byla velmi důležitá a každé k nich zpětně představuje určitý mezník v celém procesu. Proto jsem se každému z nich rozhodla věnovat samostatnou podkapitolu.

Soustředění č. 1 se uskutečnilo 21. až 22. ledna. Před jeho začátkem jsem si pro sebe vytvořila první režijně-dramaturgický koncept. Jeho součástí byl i nový bodový scénář, u nějž došlo k zásadním změnám – dosavadní dějovou linku jsem zasadila do rámce retrospektivy. Program soustředění tvořila řada činností, které jednak prověřovaly funkčnost navrhovaného režijně-dramaturgického konceptu, zároveň nabízely i možnost důkladnější a detailnější práce s postavou, situacemi, prostředím i loutkou.

Aktivita víkendového soustředění:

- Zaměření na Lindino dospívání
 - živé obrazy,
 - jednoduché rozehrávání situací,
 - hra s retrospektivou.
- Lindiny atributy
 - čtení,
 - řešení problémů,
 - porozumění:
 - rozdělení do skupin, od každého 2 etudy – (Linda v šesti/deseti letech),
 - následné propojení a vytvoření „Minutového medailonu“.
- Linda v současnosti
 - shrnutí Lindina charakteru;
 - věty pro Lindu.
- Práce s knížkou „Co dělají pocity“ spisovatelky Tiny Oziewiczové.
- Pohybové hry a cvičení
 - různé variace, změny kontextu – průprava na pohybové obrazy.
- Práce s hudbou
 - poslech a společný rozbor;
 - skupinové pohybové etudy;
 - následné hledání klíče k přechodu a představám.
- Práce s barevnými pentlemi = emoce.

Velká část aktivit byla kolektivní. Během tvůrčích činností se mi ale osvědčil princip oddělené práce. Dívky jsem rozdělila na dvě skupiny, každá skupina měla k dispozici jednu velkou učebnu. Skupiny pracovaly na stejném zadání současně. Neprezentovaly si ale práci vzájemně po vytvoření, jak to bývá zvykem, nýbrž práci ukázaly jen mně. Společně jsme si

udělaly skupinovou reflexi a já následně zadání rozšířila. Když se skupiny po několikahodinovém odloučení potkaly, odprezentovaly si všechny variace, kterými si prošly. Reflexe diváků tak byla mnohem širší a následně se práce lépe propojovaly v jeden celek.

Toto soustředění bylo přínosné. Žačky byly aktivní, tvůrčí, kreativní, vnímavé, sdílné, ... Přesto všechno se ale mnou vytvořený koncept ukázal být pro skupinu nefunkční. Obecně šlo o technickou náročnost a zatěžkanost tématu. Tuto problematiku a následnou proměnu konceptu jsem již zmiňovala v kapitole 2.2 *Závěry vycházející z víkendového soustředění*.

Mezi soustředěním 1 a soustředěním 2 uplynuly dva týdny. Během nich jsme se skupinou reflektovaly průběh prvního soustředění a vyhledaly aktivity a činnosti, které dívky bavily. V návaznosti na to jsem vytvořila druhý režijně-dramaturgický koncept, který z těchto poznatků vycházel.

Souboru jsem musela otevřeně říci, že se pozmění směr naší práce. Že se konkrétně oprostíme od emocí i principu střídání živého a loutkového plánu. I přesto jsme ovšem na dosavadní práci navázaly, příběh se totiž nezměnil, jen se lehce zjednodušil. Při onom zjednodušování jsme vycházely z nasbíraného materiálu. Propojily jsme pohybové pasáže, které si dívky na soustředění vystavěly, se seznámením LINDY – jednoduchou hrou s loutkou, která již také byla hotová. Vytvořilo nám to hravý úvod, který nabídl dostatek prostoru pro seznámení diváka s loutkou samotnou i postavou LINDY jako takové. Tato pasáž je cíleně nejvíce hravá a pohybová. Zároveň se ale proměnila i samotná hra s loutkou – k loutkovým pasážím v hudebním podkresu, doplněných pouze dyšnými citoslovci, se nyní přidal i mluvený projev Lindy. S dívkami jsme tedy cvičení s loutkou na hodinách individuální interpretace rozšířily o průpravu techniky mluvy při hře s loutkou.

3.7 Soustředění 2

Soustředění 2 proběhlo 11. února 2023. Před jeho začátkem jsme tedy měly z dvoutýdenní práce na hodinách postavené první tři obrazy včetně přestaveb – konkrétně, jak se Linda narodila, jak se učí chodit, mluvit a jak vyroste do věku jedenácti let. Na toto soustředění jsem také poprvé přinesla malý hang drum, který během celé inscenace doprovází loutku po zvukové stránce. Tvorba dalších obrazů pokračovala ve stejném duchu – vycházely jsme z nasbíraného materiálu, který jsme upravovaly nové poetice. Obecně jsme v následujících obrazech ubíraly hravosti a pohyblivosti, což se děje v návaznosti na první změny a špatné zprávy, které k Lindě přicházejí. Během tohoto soustředění jsme došly až do obrazu 7 (Vytopený pokoj), ve kterém dochází k přepnutí postavy Lindy z loutky do živého herce. To se skvěle hodilo k dramaturgii celého dne, kdy hravosti ubývalo, až loutka zmizela úplně.

Tímto bodem jsem si přála práci prozatím zakončit. 10. března 2023 byla v plánu premiéra inscenace. Za následující měsíc bychom inscenaci dodělat zvládly, mně se ale zdálo žádoucí, abychom se zaměřily na dosavadní práci a část hotového tvaru spíše fixovaly. Velký vliv na tento postoj měl i fakt, že se jedná o první inscenaci kolektivu. Chtěla jsem tedy, aby se dívky cítily jistě a aby jim byl výstup komfortní. Následující hodinu po soustředění jsem tedy dala skupině na výběr, chtějí-li inscenaci do 10. března dokončit za každou cenu, nebo budou raději pracovat na již hotovém celku a uděláme si třetí soustředění, na kterém tvar v klidu dokončíme. S mou úlevou skupina jednohlasně souhlasila se třetím soustředěním.

3.8 Veřejná ukázka rozpracované inscenace

Původní termín premiéry byl 10. března 2023 na „Jarním S-Hledání“. Jedná se o akci literárně-dramatického oboru. Shledání se koná vždy čtyřikrát do roka a pokaždé je tematicky věnováno určitým pracím (tematicky, rozsahově, věkově apod.). Jarní S-Hledání 2023 bylo věnováno inscenacím, které měly na konci března v Železném Brodu reprezentovat libereckou ZUŠ na krajském kole divadelní přehlídky základních uměleckých škol. Na jarním S-Hledání se měly některé inscenace „oprášit“, jiné se měly na jevišti objevit poprvé.

I inscenace LINDA směřovala svou premiéru právě na tuto akci. Jak jsem již zmínila v předešlé podkapitole, inscenace se do tohoto termínu nestihla dokončit celá. Rozpracovanou část jsme nazvaly „Ochutnávkou z rozpracované inscenace“ (*viz příloha 9*).

Ukázka inscenace se skládala z následujících obrazů:

- Úvod – narození Lindy.
- Linda se učí chodit.
- Linda se učí mluvit.
- Linda vyrostla – je jí 11 let.
- Starý opuštěný dům – Andrejka odjíždí.
- První pětka.
- Vytopený pokoj.
- Linda usíná = konec (dále bude navazovat SEN).

Ačkoli jsem tuto skutečnost v březnu vnímala jako své pedagogické selhání, kdy jsem nevytvořila dostatečnou časovou rezervu, zpětně musím říci, že zkušební vystoupení před premiérou byl velmi dobrý krok a v dalších inscenačních pracích jej budu, tentokrát už cíleně, praktikovat. Kolektiv totiž stál poprvé společně na jevišti a skutečnost, že se jedná o dvanáctiminutový celek, byla pro skupinu velmi odlehčující. Zároveň dostaly od diváků okamžitou zpětnou vazbu, což je velmi namotivovalo k poslednímu soustředění. Během tvůrčího procesu je taková vlna nové energie velmi přínosná a osvěžující.

3.9 Soustředění 3

Soustředění č. 3 probíhalo o víkendu 11. až 12. března 2023. Na tomto soustředění se časový skluz projevil nejvíce – měly jsme pouhé dva dny na dokončení posledních čtyř obrazů. Ačkoliv jsme věděly, které obrazy a jaký závěr příběhu nás čeká, jejich jevištní podobou jsme se na rozdíl od ostatních doposud nezabývaly. Proto samotný postup v této kapitole popíši podrobněji. Jejich tvorba totiž na rozdíl od předchozích obrazů neprobíhala spojováním materiálu nasbíraného v průběhu celého inscenačního procesu, ale jejich vznik byl cílený a navíc v časové tísní.

Obraz 8 – Sen

Inscenační tvar zatím končil obrazem, kdy představitelka Lindy usíná. Následovat měl obraz snu, do nějž se Lindě promítá vše, co se jí honí hlavou a co ji tíží. Žacky jsem rozdělila do tří skupin. Každá skupina měla k dispozici vlastní prostor a hudební podklad, který si během prvního soustředění kolektiv pro tuto scénu vybral. Skupiny dostaly odlišné zadání – každá skupina se měla zaměřit na jiný motiv, který se Lindě ve snu objeví.

První skupina se měla pokusit přiblížit to, jak Lindě schází nejlepší kamarádka Andrejka. Dívky mohly vycházet z práce 1. soustředění, kdy jsme si společně s knížkou „Co dělají pocity“ tuto situaci rozebíraly. Pojmenovávaly jsme si všechny roviny, které Linda pociťuje. Stýská se jí, je našťvaná, je zmatená, možná žárlí, zároveň by ale velmi chtěla vše vrátit zpátky.

Druhá skupina dostala jako zadání zachytit Lindin pohled na samu sebe. Tato trojice mohla vycházet z předchozí práce s motivem „smajlíka“, jehož podobu tvoří úchytné otvory po stranách krabice. Skupina již s tímto motivem pracovala jako s maskou, kterou si Linda poslední dobou nasazuje, či jako s maskami okolních lidí, které Linda vnímá ve svém okolí.

Třetí skupina měla do snu promítnout postavy Lindiných rodičů a paní učitelky, které až donedávna byly Lindě oporou. Tato skupina na rozdíl od předešlých dvou nemohla navázat na předchozí práci, ale mohla čerpat z několika rozhovorů, které jsme na toto téma se skupinou vedly.

Po prezentaci všech skupin a následné reflexi jsme obrazy různými způsoby kombinovaly a spojovaly v jeden celek. Nakonec se osvědčila varianta propojit pouze první a třetí skupinu. Jednak byl sen po propojení všech tří částí nečitelný, ale zároveň nasazené krabice na obličejí najednou přinášely jiný princip, což do celku nesesedělo. Během propojení navíc dívky přidaly pohybový motiv, který je použitý ve scéně, kdy Linda dostává svou první pětku a zamlčí ji rodičům. Tento pohybový motiv se ve snu nejen znovu objeví, ale vygraduje a promění se v noční můru. Stále ale nezatěžkaně a metaforicky.

Obraz 9 – Bourání domu

Této scéně předcházela aktivita – „Pohled na obzor“. Na tuto aktivitu jsme využily prostory velkého sálu v ZUŠ Liberec. Při přípravě jsem vycházela ze své zkušenosti z workshopu v roce 2018, ve kterém jsme pracovaly s maskou. Podobný princip jednoho cvičení jsem použila i u této aktivity. Dívky dostaly každá jiný motiv, který v dálce vidí (přijela návštěva, staví se nový obchodní dům apod.). Zadání bylo jednoduché – jdou po ulici, najednou uvidí v dálce svůj podnět, chvíli jej pozorují a snaží se pochopit, co vidí. Následně jakkoli zareagují (naštvou se, pobaví je to, těší se, je jim to jedno, ...). Na jeviště chodily žačky postupně, důležitá přitom byla hlavně divácká pozice, kdy dívky sledovaly a porovnávaly. Nešlo o porovnávání „hereckých výkonů“, pracovalo se s různými variacemi tempa, jak moc výrazná má být mimika, co je funkční, co naopak ruší. Když jsme si zreflektovaly zážitky a poznatky žaček, šla na jeviště celá skupina. Na obzor jsem jim všem dosadila motiv starého domu, který každý den míjejí, ale DNES si všimly, že jsou kolem stroje a dům se chystá zbourat.

Každá dívka si měla rozmyslet, jakou postavu na ulici představuje, jaký má ona postava k domu vztah a jakou emoci bude obsahovat její reakce, když zjistí bourání oné stavby. Každá odezva může být jinak emotivní, jinak dlouhá, jinak intenzivní. Když se spustila tato improvizace skupinově, vznikl zajímavý obraz ruchu ulice. To byl základní stavební kámen této scény.

Následně se dodávala postava Lindy, která ulicí také procházela – jde k Andrejce domů, protože se k ní doneslo, že se její kamarádka vrátila z Norska. Linda si ale všimne, že se jejich starou klubovnu v každé minutě chystají zbourat. A nakonec imaginární bourání na obzoru skutečně začne. Stejně jako u předešlé práce, i zde jsme pracovaly s různými variacemi. Nakonec se do scény přidala i postava Andrejky, která přibíhá k Lindě, ta ji ale už vidět nechce a utíká zpět k sobě domů. Přidaly se další postavy, šlo o stavební dělníky, kteří svým rozhovorem jednak diváka uvedli lépe do kontextu situace a zároveň mohli přestavět krabice z předchozí scény (snu) do současné scény (zábrany). V této podobě se scéna ustálila.

Obraz 10 – Andrejka je zpět

Sobotní den soustředění jsme zakončily společným přečtením závěrečného dialogu Lindy a Andrejky. Pracovní verzi dialogu jsem napsala já. Skupina do této chvíle nevěděla, kdo z nich v závěrečné scéně postavu Andrejky ztvární. Dívky si několikrát dialog přečetly a samy nakonec rozhodly, která z nich bude postavu Andrejky představovat. Postavy Lindy a Andrejky dostaly za úkol přepsat si dialog vlastními slovy, případně jej zkrátit nebo do něj naopak nějakou pasáž přidat. Mnou napsaný text pro ně byl pouhou kostrou.

V neděli dopoledne jsem pak ročník rozdělila na dvě skupiny – dívky s postavami Lindy a Andrejky se zabývaly svým dialogem a sedmičlenná skupina pracovala na úpravách úvodní scény. Během zkoušení dialogu vyplynula zajímavá proměna okolností. Původní plán byl, že

Linda před Andrejkou utíká, zavírá se u sebe v pokoji a tam kolem sebe postaví bunkr (jako když byly malé) a následně z něj odmítá vylézt. Během zkoušení se ale nabídla varianta, že ono „zabarikádování“ neprobíhá u Lindy doma, ale ve starém domě, který představoval útočiště. Byla nutná jen drobná dramaturgická změna – kolemjdoucí a stavitelé v předchozím obraze nekomentují dům, který se zrovna bourá, ale komentují, že se tento dům má bourat zítra. Touto proměnou se opět význam rozhovoru i celé situace posunuly.

Na této scéně jsem s dívkami pracovala ještě na hodinách individuální interpretace. Vzhledem k jeho proměně a jednoduchosti jsme nakonec o obraze začaly mluvit jen jako o „Dialogu Lindy a Andrejky“.

Obraz 11 – Závěr

Když žačky M. a E. skupině odprezentovaly svůj dialog, všech dívek se tento zážitek velmi dotkl. V tu chvíli byla ve skupině obrovská tvůrčí motivace tuto situaci otočit a postavě Lindy vrátit „vítr do plachet“.

Materiál, ze kterého jsme při následující společné tvorbě závěru vycházely, byly nasbírané vzpomínky žaček. Na hodinách individuální interpretace si každá zpracovala jednu svou vzpomínku z dětství a přetvořila ji v jednoduchý kreslený motiv (*viz příloha 10*). S malbou tohoto motivu na obličej jsme již pracovaly – celý nápad s barvami na obličej přišel už během prvního soustředění (*viz 4. 4. 4. Barvy na obličej*). Výchozí situace, na kterou bylo potřeba navázat, byla chvíle, kdy Linda s Andrejkou sedí vedle sebe, vědí, že se odcizily, a rády by k sobě zase našly cestu.

Začaly jsme společně hledat a zkoušet. Měla jsem připravený svůj „plán B“, kdyby skupina s žádným nápadem nepřišla. Má vize byla znovu pohybová a výrazná, čímž by se lehce navázalo na začátek a pomyslný kruh by se uzavřel. Ovšem minimalistické a něžné zakončení prostřednictvím „bust vzpomínek“ a odchodem dívek, které společným hledáním nastalo, je tím správným zakončením.

3.10 Premiéra

Jak jsem již zmínila, původní termín 10. března jsme nakonec využily k ukázce z inscenace, díky níž si dívky vyzkoušely bytí na jevišti ještě před premiérou. Skutečná premiéra nakonec proběhla v Železném Brodu (*viz příloha 11*). Ve dnech 28. a 29. dubna 2023 se zde konalo Krajské kolo soutěže základních uměleckých škol v kolektivním projevu.

Vzhledem k tomu, že jsme se ZUŠ Liberec jeli na přehlídku se čtyřmi inscenacemi, rozhodli jsme se sehnat si v Železném Brodu ubytování a účastnit se se všemi dětmi obou dnů. Jednalo se o první zkušenost skupiny 5. ročníku s přehlídkou, takže byl celý výjezd pro kolektiv nejen velká zkušenost, ale i jedinečný zážitek.

První den přehlídky byl pro 5. ročník převážně přijímací – dívky se seznamovaly s chodem přehlídky a sledovaly ostatní inscenace jako diváci. Jsem velmi vděčná své starší skupině (I. ročník II. stupně – inscenace POSLEDNÍ KRAJKA) – během rozborů poroty a vedoucích, kdy nebyl pro účastníky festivalu vymyšlený náhradní program, moje starší skupina s 5. ročníkem udělala vlastní komorní rozborový seminář.

Druhý festivalový den byl pro skupinu od rána intenzivní. Dopoledne proběhla zkouška v prostoru jeviště železnobrodského městského divadla. Na premiéru dětí byl ale tento prostor velmi náročný. Hlavní komplikací prostoru byla příliš pozvolná elevace v hledišti. Až přibližně od desáté řady se začalo hlediště mírně zvedat. V kombinaci s vysoce posazeným jevištěm většina diváků sledovala představení z podhledu. Zanikal tedy veškerý zadní plán, stejně tak práce s loutkou v některých situacích nevynikla. Zároveň byl pro dívky tento prostor náročný akusticky. Na tyto podmínky jsem ovšem právě díky prvnímu sledovacímu dnu mohla dívky dostatečně připravit.

Samotné představení proběhlo s menšími komplikacemi, především technickými – v hudební kabině z mé strany. Žačky ale premiéru zvládly skvěle. Z malých nedorozumění dokázaly společně během inscenace tzv. vybruslit. Celé hraní si užily a po skončení zaplavila celý kolektiv vlna euforie.

Při rozboru poroty v obsazení Ireny Konývkové, Jiřiny Krtičkové a Karla Vostárka převažovalo pozitivní hodnocení a ocenění směrem ke kolektivu i jevištnímu tvaru. Porota ocenila především hravost tvaru, naplněné bytí na jevišti každé z dívek, pohybovou vybavenost ročníku, práci s loutkou a celkovou soudržnost kolektivu. Zároveň zaznělo i několik konstruktivních připomínek. Hlavním problémem byl fakt, že stavíme hlavní konflikt na zpřetrhaných vazbách Lindy s Andrejkou, ale jejich vztah předtím nebyl dostatečně vybudovaný.

Po návratu ze Železného Brodu jsme v návaznosti na rozbor poroty udělaly zatím poslední výraznější změnu celé scény – Scéna 5, Starý dům. Kromě celkově jiného jevištního zpracování jsme do této scény přidaly i druhou loutku představující Andrejku. K té jsme využily první verzi loutky Lindy, se kterou jsme pracovaly od ledna do února. Díky tomu dostala dvojice dívek větší společný prostor, a byť je obraz časově stejně dlouhý jako před tím, funguje vcelku lépe.

3.11 Zpětná vazba kolektivu

K reflexi docházelo v průběhu zkoušení, po premiéře i po každé z repríz. Hlavní zpětná vazba celého procesu proběhla na čtyřdenním zájezdu v Polsku na divadelním festivalu Teatralki v Jelení Hoře, a to formou kolektivní diskuze. Během té jsem pořídila zvukový záznam, abych mohla dívky citovat doslovně a jejich odpovědi tak byly co nejvíce autentické.

Měla jsem připravené okruhy otázek, diskuze ovšem fungovala naprosto samovolně. Výchozím bodem diskuze bylo porovnání naší skupiny v září a TEĎ. Přestože jsem kolektiv vždy vnímala jako skvěle fungující celek, žačky prý pociťují stmelení procesem velmi silně. Žačka V. říká: *„Minulý školní rok jsem cítila, že jsem v kolektivu nová. Ted' už se bavím úplně se všema.“* Souhlasí i žačky S. a M.: *„Stmelily jsme se – ted' jsme jak sestry.“* „Ano! Dřív jsme byly takové (pohyb rukama do stran) a ted' jako bychom se scucly do jedné kupičky (pohyb rukama k sobě).“ O proměně kolektivu jsme diskutovaly poměrně dlouhou dobu. Celkově žačky pociťují stmelení, důvěru, bezpečí, propojení. Mnohokrát padá věta: *„Jsme jako rodina.“*

Následovala reflexe proměny jednotlivých dívek. Největším přínosem pro ně byla práce s citlivým a osobním tématem, které si žačky díky LINDĚ nejen pojmenovaly, ale dle jejich slov dokáží s krizovými momenty lépe pracovat. Opět budu citovat žačku M.: *„Když se podívám na to, jak jsem přemýšlela před rokem a ted', hodně se to změnilo. Když jsem smutná ted', řeknu si – nevadí, ono to přejde.“* Žačka V. navázala: *„Dřív jsem se bála mamce přiznat, když jsem byla smutná. Přišlo mi, že ji tím otravuju... však nemám důvod být smutná. Ale ted' vím, že je úplně v pohodě takovou věc říct.“*

Při získávání tohoto NADHLEDU dívky hodnotí jako nejpřínosnější původní směřování inscenace (nové emoce) a práce na začátku školního roku. Zároveň mi ale jednohlasně potvrdily, že by pro ně inscenační práce na původním tématu nebyla tolik komfortní a že jsou za změnu směřování rády. Dívky mi tak nahlas pojmenovaly mou obecnou myšlenku ohledně volby tématu – téma, které je pro dívky aktuální, potřebují se o něm bavit a pracovat s ním zároveň NEMUSÍ být vhodné jako inscenační materiál.

Na mou otázku, zda si dívky umí představit, že by tuto inscenaci hrály i za rok, odpovídá žačka E1: *„Záleží na tom, jestli to pro mě bude pořád aktuální. Baví mě to hrát, když to pro mě aktuální je, akorát že ty pocity, takovýhle, můžou kdykoliv odejít. A pak už se nevrátit. A pak by to pro mě nebylo aktuální.“* Navazuje žačka E2: *„Ono záleží – kdybychom někde měly hrát, tak jestli bychom tomu věnovaly vždycky třeba jenom dvě zkoušky a pak odehrály, nebo jestli bysme na tom pracovaly pořád. Ted' je to pro nás pecka a bomba, ale kdybysme pořád pracovaly JENOM na Lindě, tak je dost možný, že už nás to bavit nebude.“* Celkově dívky skvěle pojmenovávaly své myšlenky a dokázaly z nich vyvodit konstruktivní a přínosné závěry.

Položila jsem kolektivu otázku, která vzpomínka by je za půl roku mohla nabít energií a motivací LINDU ještě někde zahrát. Například situace ze soustředění, ze zkoušky, z některé z přehlídek apod. Jako první dívky napadly pozitivní reakce diváků po zhlédnutí naší inscenace. Už jen když dívky o reakcích mluvily, úplně se rozzářily. Žačky sdílely reakce svých rodičů, okolí, ale i úplně cizích lidí, kteří je po odehrání zastavovali. Žačka V. vzpomíná: *„Třeba mamka mi říkala, že jí i lidi, který vůbec nevěděj, že hraju v LINDĚ, vyprávěj, že slyšeli o tomhle představení od známých a že ho chtějí hrozně vidět.“* Dále dívky vzpomínaly na řadu veselých příhod, které společně za posledního půl roku prožily.

Během reflexe nastaly i dva momenty, jejichž vyznění bylo ve výsledku velmi přínosné, ačkoliv původně nebyly čistě pozitivní reakcí. Jedním z momentů byla reakce žačky S., která je z kolektivu nejmenší a v pozitivním slova smyslu „nejvíce dětská“. Přinesla do diskuze o původním konceptu nový pohled: *„Jak holky říkají, že jim to s těmi divnými pocity pomohlo, tak m ně naopak s Lindou tyhle pocity teprve přišly.“* Zeptala jsem se, zda si myslí, že k ní ty pocity přišly KVŮLI práci s Lindou, na což odpověděla: *„Myslím, že by přišly i tak, přirozeně. Ale nějak se to díky tomu svezlo.“* Právě i díky žačce S. jsem se po prvním soustředění rozhodla téma a proces odklonit od emocí, neboť mi pro ni přišlo zbytečně zatěžkávací. Druhým momentem byla vzpomínka na jednu velmi náročnou zkoušku – odehrála se mezi premiérou v Železném Brodě a okresním kole Dětské Scény v Malém divadle v Liberci. Během této jedné zkoušky jsme se rozhodly na základě zpětné vazby z Železného Brodu změnit celou jednu scénu (5). Texty jsme ponechaly, ale přidaly jsme druhou loutku představující Andrejku. Po celou zkoušku jsme pracovaly jen na této scéně, která trvá asi 3 minuty. Z celkového výsledku měly dívky radost, ale i pro mě jako pedagoga nebyla tato zkušenost příjemná. Přestože hodina nebyla nijak vyhrocená, byla práce pro dívky náročná. Mně i jim tato zkušenost ukázala, že v kritické situaci dokážeme tímto tempem a stylem fungovat, ale jsme si vědomy toho, že to není norma a způsob práce, které bychom chtěly na svých hodinách podstupovat pravidelně.

Zpětná vazba mě celkově příjemně překvapila. Líbilo se mi, jak žačky dokáží pojmenovat své myšlenky, dávat si zážitky a dojmy do souvislostí, kriticky myslet. V některých momentech jsem, přiznávám, byla i dojata. Například komentář jedné z žaček: *„V pondělí mám vždycky špatnou náladu. Je to po víkendu a mám první dvě hodiny tělocvik. To je hrůza. A vždycky si říkám – ty jo, dneska ten dramťák nedám – Ale vy mě vždycky nabijete energií. A jsem pak úplně pročištěná.“* Posledních pár let se snažím nalézt klíč k uchopení své role pedagoga a vztahu k žákům. V závěru tohoto procesu mám pocit, že se samovolně podařilo vybudovat silné a zdravé pouto nejen mezi žačkami, ale i mezi mnou a skupinou. Eva Machková (1998) nazývá vztah učitele a žáka vztahem spolupráce a partnerství. A mám radost, že mám nyní pocit opravdového naplnění této definice.

4 Současná podoba inscenace

V této kapitole popíši podobu inscenace, v níž se ustálila v květnu 2023. Ačkoli měla inscenace v současné chvíli několik repríz a většina tvaru je již zafixovaná, počítám s tím, že se bude stále vyvíjet. Cíleně tedy nepoužívám výraz „finální“, nýbrž „současná“.

V prvních podkapitolách představím technické parametry inscenace, dále popíši, jaká jednání obsahují jednotlivé obrazy po vizuální stránce, následně pak převyprávím dějovou linku příběhu.

Součástí této kapitoly je i rozebrání jednotlivých prvků inscenace – scénografických i hudebních.

4.1 Technické parametry

Délka inscenace je 25 minut. Kromě prostorové zkoušky není nutná žádná stavba před hraním ani složitý úklid po skončení.

Pokud jde o hudební složku inscenace, zazní pět skladeb reprodukované hudby. Je tedy nutné připojení k reproduktorům sálu. Dále žačky v inscenaci hrají na malý hang drum, u nějž zatím nikdy nebylo potřeba speciálního ozvučení.

Parametry osvětlení jsem nechala vyplynout z premiéry v Železném Brodu 29. 3. 2023. K nejvýraznější světelné změně dochází v obrazu 8, tedy během „Zlého snu“ – ztlumení světel a jemný modrý filtr. Dále bodové osvětlení v závěru inscenace, kdy Linda vniká do domu a postaví kolem sebe stěnu. Nabízí se také decentní světelná proměna při pohybových částech mezi obrazy 3–4, 4–5 a 6–7. Celkově ovšem světelný plán není pro samotnou inscenaci zásadní. V případě potřeby by šlo inscenaci odehrát i v prostoru bez divadelního svícení.

4.2 Bodový scénář

Níže vyjmenuji jednotlivé obrazy inscenace. Detailně rozepsaný aktuální bodový scénář jsem přiložila jako přílohu č. 3.

OBRAZY:

1. Příprava na narození Lindy.
2. Linda se učí chodit.
3. Linda se učí mluvit.
4. Linda vyrostla – je jí 11 let.
5. Linda a Andrejka – opuštěný dům.
6. První pětka.
7. Vytopený pokoj.

8. Zlý sen.
9. Ulice – Bourání domu.
10. Znovu spolu – dialog Lindy a Andrejky.
11. Závěr.

4.3 Dějová linka

Linda je dívka, která se narodila do láskyplné rodiny. Bez větších problémů se naučila chodit, mluvit, prošla si školkou, nastoupila na základní školu, získala první jedničku, ... Nyní je Lindě 11 let a všechno se zdá být skvělé. Zná svět kolem sebe a ten ji baví. Jednoho dne se ale věci začnou pomalu měnit. Vše začne odjezdem Lindiny nejlepší kamarádky Andrejky do Norska. Přicházejí další změny, se kterými si Linda neví rady, a je jich čím dál víc – první pětka, první lež rodičům, první hádka s rodiči, ... Linda ztrácí své jistoty a přestává rozumět svému okolí, včetně rodičů.

Po pěti měsících se vrací Lindina nejlepší kamarádka Andrejka domů. Když za ní Linda spěchá, míjí na ulici jejich klubovnu, ve které nejlepší kamarádky strávily nejhezčí chvíle dětství – starý opuštěný dům – který má být zbourán. Pro Lindu je tato zpráva zdrcující. Utíká do onoho domu a nechce nikoho vidět. Andrejka Lindu vidí a běží za ní do domu. Linda se „zabarikádjuje“ v jedné z místností a odmítá odejít. Andrejka po chvíli Lindu nachází a snaží se s ní promluvit. Díky jejich rozhovoru Linda najde sílu se opět radovat z maličkostí a společně se vydávají vstříc prvnímu kroku k dospělosti. Vědí, že to nebude jednoduché, ale společně se se změnami poperou lépe než každá sama. Opouštějí dům a přijímají ho jako jednu z krásných vzpomínek.

Inscenace obsahuje řadu metaforických obrazů. Dějová linka je sama o sobě velmi jednoduchá a některé věci je těžké slovy pojmenovat. Zároveň ne všechny informace, které jsem výše popsala, jsou nutně zachytitelné. Rozhodně v závěru nejde o žádné „psychologické herectví“. Závěrečný dialog dívek stojí na atmosféře situace a obrazech (například „busty vzpomínek“) a každý divák si nejen v tomto okamžiku může nalézt vlastní významy.

4.4 Výprava

V této kapitole se budu věnovat vizuální stránce inscenace – přiblížím jednotlivé části výpravy představení. Každý prvek popíši nejprve po technické stránce a následně jej představím po stránce významové. Konkrétně jde o bílé banánové krabice, loutku hlavní postavy Lindy, kostýmní prvky a obličejové barvy použité v úplném závěru inscenace.

Během inscenačního procesu jsem se snažila, aby byla výprava minimalistická, a přesto nabízela prostor pro jevištní imaginaci, a to jak členek souboru, tak i diváka. Ačkoliv výprava není stylově jednotná, mám pocit, že se navzájem nenarušuje a jako celek funguje dobře.

4.4.1 Banánové krabice

S banánovými krabicemi kolektiv pracoval již minulý školní rok při předchozí práci, která nakonec v inscenaci nevyústila. Krabice jsme zpočátku používaly pro práci se zástupným předmětem, následně jsme s nimi pracovaly rytmicky a v poslední fázi i prostorově. V březnu 2022 jsme krabice společně v ateliéru výtvarného oboru ZUŠ Liberec natřely na bílo.

Krabice jsme pak následně využívaly i při práci s postavou Lindy v prvních měsících, kdy ještě k inscenačnímu tvaru nesměřovala. Krabice ale fungovaly ještě lépe než v předchozím tvaru. Dívky už byly na tento materiál zvyklé a díky zkušenosti z předchozího roku dokázaly s vlastnostmi krabic pracovat bezprostředněji a kreativněji. I proto jsem do jedné z hodin přinesla princip oddělení vnějšího a vnitřního světa Lindy, kdy její myšlenky a pocity představovaly právě krabice společně s loutkou. Ačkoliv jsme se tohoto principu nakonec vzdaly, dívky díky procesu, kterým prošly, získaly nový pohled a přístup ke krabicím. K tomu vedla řada aktivit.

Příklad: Máme situaci, kdy se Linda dozvídá o tom, že její kamarádka (jedna z variací) odjíždí na dovolenou. Nejprve jsme popsaly situaci z vnějšku a poté jsme rozebraly i myšlenkové pochody Lindy, tedy jaké emoce v takové chvíli může dívka pocítit a proč kamarádce takový zážitek moc přeje, ale možná i trochu závidí. Zároveň se ale na kamarádku zlobí, že ji nechává o prázdninách samotnou. Následně žačky hledaly možnosti, jak obrazově toto rozpolcení zobrazit pomocí krabic a loutky.

Díky tomuto způsobu práce dívky získaly úžasnou schopnost přemýšlení nad krabicemi nejen jako nad scénografickým prvkem, ale jako nad symbolem a pracovat pomocí nich s metaforou.

V současné podobě inscenace fungují krabice na první pohled jako stavební materiál, ze kterého vznikají různá prostředí scény. Jsou ale situace a momenty, kdy se s krabicemi pracuje jako se symbolem. Zároveň je i řada situací, kdy obě roviny krabic fungují současně. Například když Linda v dětství získává zkušenosti a roste – zde krabice představují jednak důležité mezníky jejího dospívání (první vypadlý zub, první noc bez rodičů apod.), ale zároveň se na sebe krabice pod loutkou Lindy vrství a loutka je tak čím dál výš. Těchto momentů je v inscenaci řada.

Krabice jsou používány tímto dvojím hravým způsobem a loutce Lindy vždy poskytují stabilní půdu pod nohama, dokud se v jedné chvíli (*pohybový meziobraz mezi 6. a 7. obrazem*) krabice nerozdělí na dvě poloviny. Najednou se divákovi odkryje vnitřní část krabic, která není bílá, nýbrž kartonová a na místech umouněná od bílé barvy. Tyto krabice už nejsou opěrným bodem pro loutku, ale Lindě naopak způsobují komplikace a překážky. V této podobě jsou krabice jen po zbytek obrazu 7. Od chvíle, kdy se přepne postava Lindy z loutky do živé dívky, jsou krabice používány kartonovou stranou k divákovi a fungují primárně jako prostorový prvek – Lindiny věci nastěhované v obýváku, zábrana na stavbě, stěny bunkru. Ovšem i v těchto situacích

krabice v divákovi mohou evokovat metafory – například krabice v obrazu 9 jsou sice stěny bunkru, ale zároveň je můžeme vnímat i jako překážku mezi Lindou a Andrejkou.

4.4.2 Loutka

V kapitole „*Cesta k inscenačnímu procesu*” jsem již popisovala, jak jsem se skupinou k volbě loutky jako představitelky Lindy došla. Původně měla loutka představovat Lindino vnitřní JÁ. Nakonec ale loutka představuje v první části Lindu samotnou, následně se z ní stává symbol dětství a Lindino dětské JÁ.

I samotná loutka si ovšem prošla technickým vývojem. Loutky během tvůrčího procesu vznikly celkem dvě. První 5. prosince 2022 a druhá 5. března 2023. Autorem obou loutek je výtvarník Ondřej Mašek (*viz příloha 8*).

Má představa loutky byla inspirovaná manekýnem, se kterým jsme pracovali na semináři „Práce s loutkou” vedeným Vítem Bruknerem. Tento manekýn byl ovšem značně větší než Linda a měl dospělé proporce. Linda má stejně jako tento manekýn dřevěným úchyt v hlavě a je určená pro tři vodiče. Liší se ovšem výškou a proporcemi a celkovým designem – manekýn Lindy je přibližně půl metru vysoký, proporčně stylizovaný (bílý, bez výtvarných detailů), ale více bližší dětské anatomii. Pracovali jsme i s možností, že tento bílý základ v průběhu zkoušení výtvarně dopracujeme – obličej, šaty, prsty, ... Nakonec jsme ovšem loutce Lindě přidaly jen oči – náušnice jedné ze žaček, jež je na jednu zkoušku přinesla se slovy: „Tyhle náušnice jsem měla doma. To musejí být Lindiny oči!” Modré náušnice s květinovým vzorem připomínající oční panenku jsou tak jediným výrazným detailem na celé loutce.

Výrobu obou loutek jsem měla možnost sledovat a v některých částech se na ní i podílet. První a druhá loutka se liší v konstrukci, díky níž je vodění druhé loutky jednodušší a pro děti tak komfortnější. Mohou za to především kolenní klouby, které u první loutky zcela chybí, a lépe zatěžkané nožičky. Vizuálně se loutky liší především svým povrchem. Obě loutky jsou potažené bílou pěnou, přesto jsou na první pohled rozdílné. V první verzi jsme na základ pěny přilepily a následně ji nůžkami ostříhaly do plánovaného tvaru. Při tvorbě druhé loutky jsme ovšem pěnu NEJPRVE nastříhaly do plánovaných tvarů a až poté jsme je nalepily. Nebylo tedy potřeba zarovnanou pěnu zastříhávat, neboť nikde nepřebývala. Díky tomu je druhá loutka mnohem zarovnanější a nepůsobí „okousaným” dojmem jako loutka první.

4.4.3 Kostýmy

Ačkoliv jsem se takzvanému „černému dres kódu“ chtěla vyhnout, nakonec byla volba černého základu jednoznačná – černé oblečení nechá vyniknout bílou loutku, bílé krabice i barevné atributy postav.

Hledaly jsme ale nějaké ozvláštnění černého základu, které by černou jednoduitost jemně narušilo. Zkoušely jsme několik variant, nakonec jsme se rozhodly pro bílé gumičky, respektive nastříhané silonky bílé barvy. Každá dívka si gumičky navrství na celé tělo na každou reprízu jinak – to přináší členkám souboru další hravý rozměr. Kromě samotného ozvláštnění černého základu tento kostýmní prvek nositelky vizuálně spojuje s krabicemi.

Další částí kostýmní výpravy jsou již zmíněné barevné kostýmní atributy. Ty se týkají rolových postav – tedy maminky, tatínka, paní učitelky, davu na ulici a v závěru i samotné Lindy a Andrejky. Tímto kostýmním prvkem je vždy vrchní část oblečení (sako nebo košile), která se oblékne na černý základ s gumičkami, což je rychlé a praktické. U tohoto principu jsem si nebyla jistá, není-li příliš jednoduchý. Na premiéře ale fungoval bez problému, naopak byla jeho jednoduchost vedle metaforických obrazů příjemně nekomplikovaná.

4.4.4 Barvy na obličeji

K použití tohoto prvku, který najednou v závěru inscenace přinese do výpravy odlišný výtvarný jazyk, jsem došla na základě jedné příhody kolektivu.

Během prvního soustředění (21. až 22. ledna 2023) si s sebou dívky vzaly spoustu věcí na večerní přespávání. Když se na začátku soustředění jedna z dívek zmínila, že má s sebou mimo jiné i barvy na obličej, propuklo kolektivní nadšení a všechny sobotní přestávky dívky nemluvily o ničem jiném, než jak se večer před promítáním filmu společně pokreslí. Když přišel večer a ono očekávané volno, jiná slečna vytáhla z tašky pleťové masky. Všechny dívky si nadšeně krémy nanášely – na barvy na obličej úplně zapoměly. Když se ráno probudily a došlo jim, co se stalo, byly smutné a zklamané. Tato situace mi utkvěla. Zdálo se mi, že naprosto přesně vystihuje ono rozkročení mezi dětským a dospělým světem, ve kterém se teď kolektiv nachází. Tuto chvíli jsem si uložila do hlavy pro případ, že by ohlédnutí za touto příhodou nebo barvy samotné bylo záhodno použít.

O měsíc později a v novém inscenačním plánu v situaci, kdy se snaží Andrejka Lindu rozveselit připomenutím jejich příhod z dětství, to k ohlédnutí za touto příhodou a k použití barev na obličej přímo vybízelo. Díky jejich osobnímu zážitku z prvního soustředění mají dívky tento závěrečný akt naprosto vnitřně naplněný. I díky tomu barvy do celku zapadají a podle slov poroty na jedné z přehlídek je tato chvíle až rituální.

4.5 Hudební složka

V inscenaci je použita jak reprodukováná, tak živá hudba.

Reprodukované skladby jsem hledala na portálu pixabay.com, který umožňuje bezplatné používání skladeb bez nároků na autorská práva. Ačkoliv se jedná o pět různých skladeb, všechny jsou charakterem podobné – jsou elektronické, rytmické, opakuje se v nich motiv tleskání, cvakání, luskání či hraní na rytmický buben. Tyto skladby slouží jako podklad do pohybových obrazů a přestaveb.

Druhou hudební složkou inscenace je malý hang drum, který je téměř neustále přítomen na pravé straně jeviště. Dívky na něj hrají během loutkových pasáží – zvuk hang drumu je tak bezprostředně spojen s Lindiným dětským JÁ. Když tedy v závěru inscenace hang drum zazní při malování vzpomínek Lindy a Andrejky, máme najednou pocit, že se v Lindě znovu probouzí její staré JÁ. U hang drumu se během inscenace střídají celkem tři dívky.

4.6 Starý dům jako motiv dětství

Motiv domu se do příběhu promítal postupně. Původně šlo jen o vybudovaný prostor, ve kterém Linda a Andrejka společně vyrůstaly. Až později začal dům fungovat jako motiv Lindina dětství.

Když jsme na začátku tvůrčího procesu s kolektivem směřovaly dle původního konceptu k novým emocím, potřebovala jsem nalézt prostředí, ve kterém Linda doposud fungovala bez problému a kde se najednou něčeho začne bát. Do jedné z hodin jsem tedy přinesla prostor „starého domu – Lindiny a Andrejčiny klubovny“. Prostor jsme si nejprve společně vybudovaly postupným přicházením a vrstvením – stavba imaginárního prostoru. V tomto prostředí jsme improvizovaly a stavěly různé situace. Dívky pak měly nalézt nějaká potenciální nebezpečí, která Linda doposud nezaregistrovala a jichž se najednou začne bát. Dům nabízel spoustu takových nápadů – strach z výšek, strach ze starého obrazu, strach z myší, ... Nakonec dívky zvolily situaci, ve které se Linda bojí skočit přes díru v podlaze, která se nacházela hned za vstupními dveřmi. Přitom přes ni skákala už mnohokrát – je nutné ji přeskóčit pokaždé, když se jde do domu nebo z domu.

I když se od původního konceptu nových emocí upustilo, byl prostor domu natolik vybudovaný, že jsme jej chtěly zachovat. Starý opuštěný dům se tedy v novém konceptu měl objevit pouze při scéně, kdy se seznamujeme s postavou Andrejky, a na konci obrazu se s ní zase loučíme – odjíždí do Norska.

Během třetího soustředění, kdy se formovaly poslední obrazy jevištního tvaru, došlo k zajímavému obratu. Podle původního plánu měla Linda po zhlédnutí bourání jejich domu utéct k sobě do pokoje a tam se zabarikádovat. Když ale dívky situaci stavěly a improvizovaně jednaly, místo do pokoje Linda vběhla právě do domu, který se měl brzy zbourat. V závěrečné scéně se tedy postava Lindy schová právě ve starém domě. Touto proměnou nám celý závěr více graduje, neboť divák ví, že je dívka v potenciálním nebezpečí.

Díky těmto novým okolnostem už dům nevnímáme jako pouhé prostředí či obraz, ale nabízí nám další metaforu. Pokud se na dům zaměříme v kontextu celé inscenace, mohly bychom jej chápat jako motivickou linii.

Motiv domu představuje DĚTSTVÍ. V první podobě je starý opuštěný dům místem, kde se poprvé setkáváme s postavou Andrejky – Lindiny nejlepší kamarádky. Divák je seznámen s tím, jak důležitý prostor pro dívky dům představuje. „*Lindino a Andrejčino nejoblíbenější místo byl starý, opuštěný dům. (...) Odjakživa to byla Lindina a Andrejčina tajná skrýš. Tajná základna. Utajená klubovna. Jejich – JENOM JEJICH.*“ V tomto prostředí se také buduje vztah mezi dívkami – loutkami. V závěru obrazu se dozvídáme, že Andrejka na půl roku odjíždí do Norska. Když odlétá, bere s sebou i část domu samotného – několik krabic. V tento moment je to poprvé, kdy některá z krabic ze scény zmizí. Je tedy jasné, že společně s Andrejkou odešla i část Lindina světa, neboť je loutka s krabicemi od začátku inscenace propojená.

Podruhé se motiv domu objevuje v situaci, kdy Linda pospíchá za Andrejkou – ta se z Norska vrátila o měsíc dřív. Cestou k Andrejčině domovu si chce Linda zkrátit cestu zahradou kolem jejich základny, když ji zastaví dělníci. Jejich stará základna je obestavěná zábranami – zítra se dům bude bourat. V tomto obraze dům nevidíme – sledujeme jen výraz Lindy, který směřuje nad hlavy diváků, jako by sledovala obzor. Tato situace obsahuje řadu drobných, ale silných nuancí, které se do výrazu Lindy její představitelce zatím vždy povedlo promítnout – divák sleduje, že ji tato zpráva zaskočila, a jako by se v ní něco zlomilo – přelézá zábrany a jde se schovat do opuštěného domu, byť je to nebezpečné.

Potřetí se nám podoba domu opět promění – tentokrát není ani loutkový, ani vzdálený na obzoru za hlavami diváků. Prostor celého jeviště se mění v dům, čemuž pomáhá i světelná změna. Krabice natočené kartonovou stěnou, jež v minulém obrazu představovaly zátarasy, umisťuje nyní představitelka Lindy kolem sebe – staví si bunkr či jak jsme si to s dětmi nazvaly – „zabarikádovává se“. Během tohoto obrazu se motiv domu ještě dvakrát posune – poprvé, když si jeho symbol dívky vzájemně nakreslí na obličej, čímž jej přijímají jako hezkou vzpomínku v čase minulém, a podruhé, když společně vycházejí z domu – opouštějí své dětství a společně vykračují směrem k dospělosti.

5 Pohled na inscenační proces z hlediska vývojové psychologie

Vzhledem k tomu, že byla má práce ve velké míře intuitivní, zajímalo mě zhodnotit si celý proces z pohledu vývojové psychologie. Čerpala jsem především ze skript vývojové psychologie zaměřených na dospívání od psychologů Marie Vágnerové (1995, 1999).

Potvrzuje se mi, že velkou výhodou tohoto kolektivu je jeho čistě dívčí složení. Tělesné i psychické dospívání u děvčat a chlapců probíhá v odlišném tempu, téma by tedy pro klučičí část kolektivu pravděpodobně nebylo aktuální. Zároveň je období dospívání, za jehož počátek bývá označována právě hranice věku jedenácti let, spojeno s nejistotou a rozpaky z přítomnosti druhého pohlaví. Už jen tedy díky homogennímu složení skupiny došlo k samotnému otevření tématu došlo přirozeně a v bezpečí.

Zřetelnou paralelu jsem našla v kapitole „Změna citového prožívání v době dospívání“. Právě nové pocity a nové vnitřní emoční pochody byly původním tématem, které dívky na hodinu v září 2022 otevřely. Jak píše Marie Vágnerová (1999, str. 11): *„Změna vlastních pocitů pubescenta často překvapí. Jeho prožitky a nálady bývají i pro něj samotného spíše nepřijemné. Jelikož si nedovede vysvětlit jejich příčinu, reaguje na vlastní pocity jako na něco obtěžujícího.“*

Uvedená citace mi evokuje jednu lekci, na které jsme s kolektivem ve fázi ohledání bezpečnosti tématu pracovaly. K této aktivitě jsme použily banánové krabice. Každá krabice představovala jednu novou emoci či emoci známou, která ale dívku Lindu překvapila v nečekanou chvíli. Linda se vždy při projevu takové emoce zalekla a uzavřela ji do jedné z krabic. Krabice dívky začaly stavět na sebe do nepravděpodobné šachovnice. Jak se na sebe krabice vrstvy, byla stěna čím dál méně stabilní, až spadla. Tomuto obrazu jsme začaly říkat „Emoční vězení“. Linda se snažila své emoce potlačit a uzamknout ve vězení, ale čím bylo vězení plnější, tím bylo potlačování náročnější, až to nakonec nevydrželo. Pojmenovaly jsme si, jak takové „zhroucení krabic“ vypadá ve skutečnosti – náhlé propadnutí v pláč, našťvané křičení, naprosté uzamčení a uzavření se do sebe sama... S tímto obrazem jsem pak pracovaly i nadále.

S emocemi a jejich podobou jsme pracovaly zejména při prvotním inscenačním směřování, a to při práci s knížkou „Co dělají pocity“ autorky Tiny Oziwiczové. Jednotlivé emoce jsme pak zobrazovaly pomocí barevných stužek, které přicházely do světa bílé loutky a bílých krabic naprosto nečekaně. Linda je jimi zprvu zaskočená, tyto stužky ji následně omotají a znehybní. V jedné z variant se Linda kvůli první špatné zkušenosti nových stužek bála a hned při zhlédnutí nové stužky (emoce) ji preventivně okamžitě zavírala do již zmíněného „emočního vězení“. S tím souvisí další citace Marie Vágnerové (1999, str. 11): *„Dospívající považuje vlastní pocity za součást svého soukromí a není je ochoten sdílet s kýmkoliv. Svým*

pocitům věnuje víc pozornosti než dřív, protože ho tato změna přitahuje, ale méně je projevuje navenek. V období dospívání se zvyšuje celková uzavřenost.“

Důležitá pro mě byla i věta – „*Postupně ubývá dětské citové bezprostřednosti a otevřenosti*“, neboť právě tímto směrem se naše práce začala přirozeně ubírat po odklonu od emocí samotných. Další fáze dospívání, o kterých Marie Vágnerová píše, jsou pro dívky zatím neaktuální – vzhledem k tomu, že se nacházejí „na prahu“ cesty k dospělosti, většina informací z kapitoly „Změna citového prožívání v době dospívání“ je teprve čeká. Už ale vím, že podobným způsobem mohu pracovat i v dalších letech s různě starými skupinami.

Zajímavým vedlejším efektem pro mě bylo vytvoření pouta mezi dívkami a Lindou, nikoli přátelského, ale až mateřského. Jistě tomu napomáhá i vizuální podoba Lindy, která padne tak akorát do náruče a velikostně odpovídá hračkám miminek, které každá z dívek jistě měla. Dívky proto Lindu neustále chovají, povídají si s ní a na přehlídkách ji mají posazenou na klíně, aby s nimi sledovala ostatní inscenace. Těžko říct, jak se původní ztotožnění s postavou Lindy, které u každé z dívek nastalo, přerodilo do tohoto stavu. Stalo se tak ale u všech dívek. I nejstarší členka souboru pronáší větu – „No jo - Ta naše Linda“ – s takovou něhou, kterou nejde chápat jinak než právě v mateřském kontextu. Díky tomuto efektu ale s dívkami a tématem mohu následně ještě lépe pracovat v následujících měsících, případně i v dalších fázích jejich dospívání. Díky této zkušenosti s Lindou jim budu moci lépe přiblížit pohled, pocity a celkově komplikovanou roli rodičů.

Obecně si myslím, že postava Lindy a celkově má zkušenost nabytá tímto projektem mi nabízí skvělý potenciál primární prevence pro další skupiny a právě tak i následnou práci s novými rizikovými faktory dospívání v této skupině.

Závěr – reflexe bakalářského projektu

Ačkoliv jsem na začátku zimního semestru 2022/2023 nahlásila bakalářskou práci s naprosto jiným zaměřením a cílem jiného projektu (Založení divadelních dílen při Naivním Divadle v Liberci), jsem za změnu svého rozhodnutí ráda. Bylo velmi příjemné pracovat na inscenaci a vědět, že se mám na koho obrátit v případě nejistoty. S vedoucí mé bakalářské práce – Ivanou Sobkovou – jsem práci několikrát konzultovala (online i osobně). Pokaždé mě ujistila, že jsem na správné cestě a případně varovala před jednotlivými úskalími. Toto šetrné vedení mně osobně maximálně vyhovovalo. Velkou oporou a inspirací mi během procesu byla disertační práce právě Ivany Sobkové (2021).

I když má práce může působit dojmem, že s dětmi pracuji primárně intuitivně, mé jednání a postupy vycházejí především z poznatků a dovedností nabytých v průběhu mého studia Dramatické výchovy na DAMU. Předměty praktické i teoretické formovaly mou osobnost pedagoga a můj způsob práce naprosto zásadním způsobem. I při tomto procesu jsem se mnohokrát odkázala na tyto zkušenosti a čerpala z nich.

Celkově mám dojem, že si za tímto projektem stojím nejvíce ze všech svých dosavadních inscenačních prací s dětmi. To jistě souvisí i s faktem, že tato inscenace vznikla s nadstandardní invencí žáček do procesu, což inscenační práci nejen posouvalo, ale musím uznat, místy i komplikovalo.

Tento projekt byl pro mě jako pedagoga extrémně náročný. V reflexi, kterou jsem shrnula v závěru kapitoly o tvorbě režijně-dramaturgického konceptu, jsem ale zaznamenala několik faktorů, díky kterým by mé následující tvůrčí procesy mohly být plynulejší a tím i jednotlivé projekty méně vyčerpávající.

V závěru by neměla chybět reflexe mé pedagogické práce v průběhu celého procesu. Myslím, že obrovským benefitem byla skupina, se kterou jsem pracovala. Vytvořila nadstandardní podmínky pro inscenační práci – dívky byly neustále tvořivé, nadšené, kolektiv skupiny byl po celou dobu pevně semknutý. Ani jednou za celý školní rok jsem ve skupině nemusela řešit konflikt ani jiný problém. Díky tomuto prostředí nevznikly žádné problematické situace, kterým bych jako pedagožka byla vystavena. Samozřejmě měl tvůrčí proces samotný řadu nedostatků, které jsem již reflektovala. Celkově ale svou práci hodnotím kladně. Proces byl pro dívky v mnoha ohledech přínosný. Zároveň posílil vztahy v kolektivu, a to jak vzájemné vazby mezi dívkami, tak i můj vztah s celým kolektivem.

Pokud jde o písemnou část práce, musím uznat, že se mi řada skutečností pojmenovávala složitě, a to především části, ve kterých se snažím vysvětlit metaforický význam jednotlivých situací a motivů. S žačkami spoustu významů nemáme doslovně pojmenovanou, přesto ale přesně víme, co daná situace představuje. Když jsem ale měla tyto obrazy popsat písemně, onu doslovnost jsem vnímala jako nekomfortní a obávám se, aby pro čtenáře, který inscenaci

neviděl, popis nepůsobil kýčovitě či ezotericky. Přitom si trůfám říci, že jedna ze silných stránek inscenace je právě lehkost, nadhled a upřímnost, se kterou je příběh předáván.

V současné chvíli má za sebou inscenace LINDA premiéru v Železném Brodu a reprízy v Malém Divadle Liberec, jabloneckém kině Junior a v lázeňském divadle v Cieplících v rámci mezinárodního divadelního festivalu Teatralki. V nejbližší době nás čeká červnový zájezd do Svitav na ústřední kolo Dětské Scény.

Inscenace již získala několik ocenění poroty. V okresním kole Dětské Scény za práci s loutkou, v krajském kole Dětské Scény za citlivé a přesvědčivé zpracování tématu. Dále získala zlaté pásmo v krajském kole soutěže základních uměleckých škol s doporučením do ústředního kola a na již zmíněných Teatralkách ocenění „Grand Prix“ v kategorii 12 až 15 let.

Přestože jsem za výsledek celého procesu vděčná a na svou skupinu pyšná, sama sobě v závěru projektu pokládám otázku, je-li takováto práce v dlouhodobém měřítku rozumným a spravedlivým řešením. Pokud budu každý rok pracovat na inscenaci, které věnuji tolik energie a svého volného času jako tomuto projektu, není v mých silách touto kvalitou zahrnout více než jednu skupinu (Nepočítám drobné jevištní tvary připravované například v rámci Vánočního S-hledání či klauzurní výstupy). Mám-li ale při plném úvazku v ZUŠ pět ročníků, dostalo by se s větší inscenací na každého z nich jen jednou za pět let. Druhou možností je během školního roku inscenačně pracovat s dvěma či třemi skupinami, ovšem s vědomím, že jednotlivým kolektivům nebudu moci nabídnout tolik prostoru a komfortu, kolik bych si přála. Tato otázka pro mě představuje veliké dilema, jehož řešení stále hledám.

Seznam použitých zdrojů

DISMAN, Miloslav, 1976. *Receptář dramatické výchovy: pomocný učební text pro lit. dramatické obory lid. škol umění pedagog. školy a pro zájmovou činnost na školách 1. a 2. cyklu*. Praha: SPN.

MACHKOVÁ, Eva, 1998. *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha: IPOS. ISBN 80-7068-103-9.

MLEJNEK, Josef, 2011. *Dětská tvořivá hra*. 3. vyd. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu. ISBN 978-80-7068-001-8.

OZIEWICZ, Tina, 2021. *Co dělají pocity?* Brno: Host. ISBN 978-80-275-0798-6.

SOBKOVÁ, Ivana, 2021. *Specifika dětského a studentského divadla*. Praha. Disertační práce. Akademie múzických umění v Praze, Divadelní fakulta AMU.

ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk a Václav MERTIN, 1996. *Hry pomáhají s problémy: [hry a hrátky pro rodiče a dítě]*. Praha: Portál. ISBN 80-85282-93-3.

ŠTEMBERGOVÁ-KRATOCHVÍLOVÁ, Šárka, 2016. *Mluvní výchova dětí*. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu. ISBN 978-80-7068-305-7.

VÁGNEROVÁ, Marie, 1995. *Psychologie školního dítěte*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-487-X.

VÁGNEROVÁ, Marie, 1999. *Vývojová psychologie – Dospívání*. Liberec: Technická univerzita, Pedagogická fakulta. ISBN 80-7083-335-1.

BODOVÝ SCÉNÁŘ – první „nástřel“ – listopad, prosinec 2022

Základní dějová linka, ke které jsme došly po dvou měsících her s postavou LINDY

1. ÚVOD – Představení Lindy v živém plánu – Tohle je LINDA

- „*Vždycky si se vším hravě poradí – s ničím se nepárá – je to holka do nepohody.*“+ ukázka odrazu emocí a myšlenkových pochodů v loutkovém plánu – Lindin vnitřní svět

2. Život je v pohodě

Hra s přechody mezi jednotlivými plány – různé situace navenek + vnitřní svět + přeměna do pohybové metafory (většinou během představby)

3. **NĚCO se změnilo** – do Lindina bílého vnitřního světa vznikají NOVÉ POCITY – barvy (barevné pentle či jiný materiál), které nezná a bojí se jich, komplikují jí její dosavadní způsob přemýšlení a počínání si s problémy

4. **Linda se emocím začne bránit** – Své nové emoce potlačuje (schovává si je v sobě do „vězení“).

5. **Linda se chová zvláště**. Znovu se opakuje obraz z úvodu „*Tohle je LINDA – vždycky si se vším hravě poradí – s ničím se nepárá – je to holka do nepohody.*“ Ale ona ví, že už to tak není.

6. **Únik emocí z vězení** – chaos, zmatek, nepochopení – projev v živém plánu (Vyvrcholení)

7. **Objevení spřízněné duše** (kamarádka?), která Lindu přivede ke zjištění, že v tom není sama a její vnitřní svět je naprosto v pořádku, jen se MĚNÍ

8. Linda se učí s emocemi pracovat

Obrazově je tedy přestává „zamykat do vězení“, ale ve svém vnitřním světě je přetváří ku svému prospěchu

9. **ZÁVĚR** – Linda se setkává s novou dívkou, která sama se sebou bojuje, stejně jako do nedávna Linda – Linda dívce nabízí ruku, či jiné gesto => mluvme spolu a pomáhejme si, nejsme v tom samy

BODOVÝ SCÉNÁŘ KE DNI 17. 1. 23

1. **LINDA** v současnosti **ŽP** – **věty typu**: Co to s tebou je – Ale šunkafleky ti vždycky chutnaly – Ty už nečeť? bla bla bla – Linda není jako dřív, **NĚCO SE ZMĚNILO**.

=> „Co se to s tebou stalo?“ => RETROSPEKTIVA

2. Lindin život

- řešení problémů
- porozumění
- koníčky (čtení)

3. SETKÁNÍ 1

Linda s kamarádkami **NORMÁLNÍ DEN** – hra na xxx – **PRVNÍ** přechod do **LP**

- návrat domu – spánek – *vnitřní TANEC ComDell* = *znak sehrání, vnitřní rovnováha*

Linda s kamarádkami **DEN D**

- stejný průběh až do **TOHO** bodu – Linda se poprvé setkává s podivnou emocí (např. strach z výšek)

4. VEČER

Linda přemítá, co se to stalo – „Ale já se výšek přeci nebojím...”

- následně v **LP** zavírá strach do „vězení”

5. SETKÁNÍ 2

- další setkání se s novou emocí (např. nejistota) – tentokrát obráceně – nejdřív **LP**, až poté se nám odkrývá **ŽP** a skutečná situace

6. SETKÁNÍ 3

- další setkání s novou emocí – nejdřív **LP**, až poté se nám odkrývá **ŽP** a skutečná situace

7. ZAVÍRÁNÍ VE VELKÉM

- všech emocí se bojí a raději je hned zavírá do vězení – postupná gradace
- čím dál méně sehraný vnitřní tanec *ComDell*

8. **Návrat do současnosti**, **ALE** kromě **LINDY** v **ŽP** (strnulá, zarmoucená pozice + věty jako na začátku) máme na jevišti i **LP** a vyjasňují se nám okolnosti – loutka zběsile běhá ve vězení a snaží se všechny emoce udržet zavřené – **KONTRAST** strnulosti **ŽP** a neklidu **LP**

- Když to **VYPADÁ**, že Linda už emoce neudrží a všechno bouchne – bouchne její nejlepší kamarádka, které se do této chvíle nevěnovala přílišná pozornost (jen tu a tam byla přítomná)

9. **ZRCADLENÍ** – v minutové koláži se nám rychle spojí a ukáže vše, co prožívala Linda, ovšem z pozice její kamarádky (neposlušná hlava, barevné stužky, kterým nerozumí)

10. **ZÁVĚR** – Linda kamarádce ukáže, že naprosto ví, jak se cítí – společný *tanec ComDell*
- Naše hlava nám sice někdy nerozumí, ale **MY** si nasloucháme a jsme tu jedna pro druhou

BODOVÝ SCÉNÁŘ – současná podoba

Zjednodušení příběhu, zaměření na upravené téma. Vycházelo se především z již odvedené práce.

1. PŘÍPRAVA NA NAROZENÍ LINDY
 - Rodiče vybírají jméno, přicházejí DÍVKY – začíná tlukot Lindina srdce
 - Tlukot srdce graduje – Linda se narodila
2. LINDA SE UČÍ CHODIT
3. LINDA SE UČÍ MLUVIT
 - Závěr: **POHYBOVÝ MEZIOBRAZ – objevování světa**
4. LINDA ROSTE JAKO Z VODY
 - nejdůležitější mezníky jejího dětství: 1. den ve školce, 1. noc bez rodičů, 1. vypadlý zub, ...
 - závěr obrazu: Lindě je 11 let a všechno je perfektní

POHYBOVÝ MEZIOBRAZ – všechno klape
5. STARÝ ROZPADLÝ DŮM
 - seznámení s přátelstvím mezi Lindou a Andrejkou, vybudování pouta
 - závěr obrazu: Andrejka odjíždí do Norska
6. PRVNÍ PĚTKA
 - Lindě se stýská po Andrejce a nedává ve škole pozor – nedopatřením dostává první pětku, z první pětky se stává první lež rodičům

POHYBOVÝ MEZIOBRAZ – nepochopení
7. PRASKLÁ VODA
 - Linda se musí přestěhovat do obýváku – poslední kapka
 - Přepnutí z loutky do živého herce
8. SEN – **POHYBOVÝ OBRAZ**
 - Lindě se stýská po Andrejce, nikdo z dospělých jí nerozumí
9. ULICE – BOURÁNÍ DOMU
 - Linda pospíchá za Andrejkou – všimá si stavby – Linda utíká do rozpadlého domu
10. DIALOG ANDREJKY A LINDY – civilní
11. ZÁVĚR – „busty vzpomínek“ – přijetí domu jako hezké vzpomínky
 - Společný odchod + rozloučení s dětským JÁ

Příloha 4: Fotodokumentace: Scénografie – natírání krabic v březnu 2022

LINDA SI VŽDY S KAŽDOU PŘEKÁŽKOU PORADILA...

7 let

Linda se bála sousedovic
uštěkaného psa...

... a tak šla za paní sousedkou.
Ta jí ukázala, jak háže Rexovi aport a
dává mu pamlsky.
Od té doby nejen že se psa Linda
nebála, ale dokonce na ni přestal štekat.

4 roky

Lindě se stále nedařilo naučit
se kličku na tkaničkách...

Houkala se na youtube a
podle něj s pomocí maminky
která video vyhledala se
se naučila

5 let

Lindě ještě pořád nešlo
vyslovit písmenko "Ř"...

Poslouchala audio knížky
a bráčku. Naposlouchala
so-

11 let

Když propadala s
matiky...

Vymyslela si mimotechnické
pomůcky a ~~matiky~~ cvičanky.
Na vísro měla samé
jedničky

Příloha 6: Fotodokumentace: První seznámení s loutkou Lindy

21. 11. 2022

21. 11. 2022

5. 12. 2022

Příloha 7: Fotodokumentace: Soustředění

21. 1. 2023

22. 1. 2023

22. 1. 2023

11. 2. 2023

11. 2. 2023

11. 3. 2023

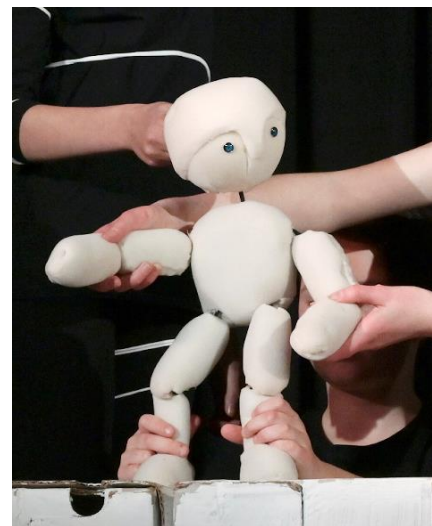

12. 3. 2023

Příloha 8: Loutka Lindy

POROVNÁNÍ DVOU VERZÍ LINDY – PŮVODNÍ A NOVÉ

DETAIL VÝROBY 2. VERZE LINDY

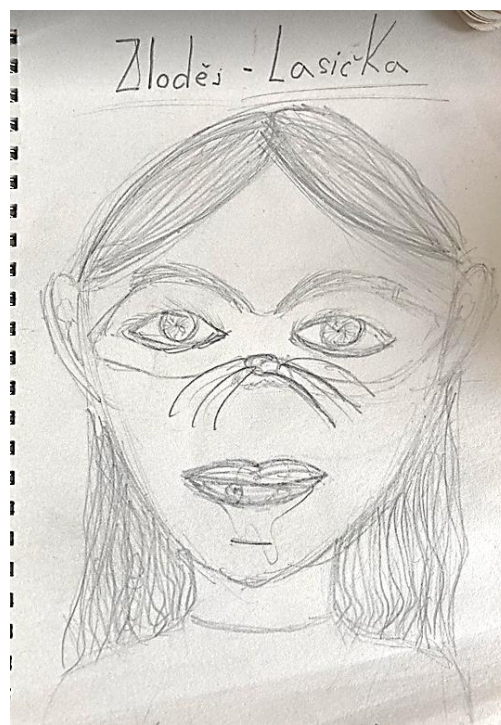
KONEČNÁ PODOBA LOUTKY

Příloha 9: Fotodokumentace: Ukázka z inscenace na S-Hledání v ZUŠ Liberec

10. 3. 2023

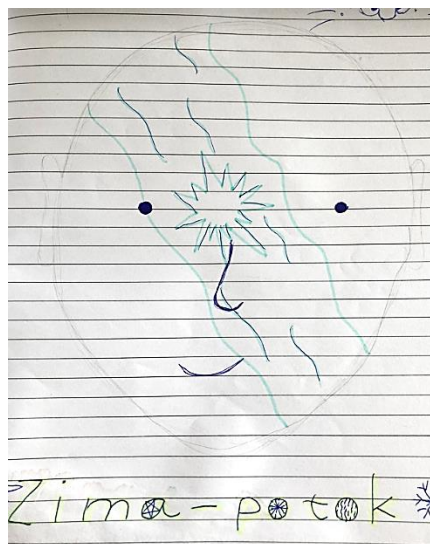

Příloha 10: Návrhy kresby na obličej – výtvarná zkratka osobní příhody z dětství

Návrh žačky J. – Stránky z Bible jako mapa k pokladu

Návrh žačky V. – Stach z návštěvy zloděje – ukázalo se, že to byla lasička

Návrh žačky E.2 – Dovádění na zamrzlém potoku

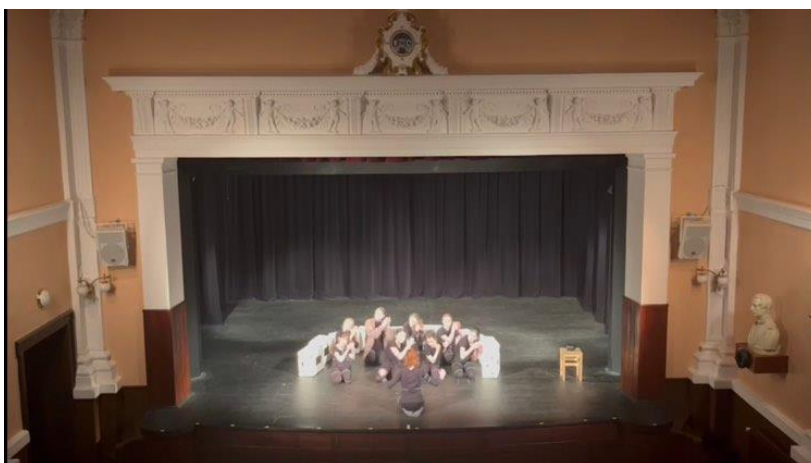
Návrh žačky K. – Zlomení klíče v zámku a čekání dvě hodiny na rodiče

Návrh žačky E.1 – Objevení brány do jiného světa pod zasněženou jabloní

Příloha 11: Fotodokumentace: Premiéra v Železném Brodu

29. 3. 2023 POSLEDNÍ ZKOUŠKA PŘED PREMIÉROU

29. 3. 2023 PREMIÉRA

29. 3. 2023 PREMIÉRA

Příloha 12: Současná podoba inscenace
Fotografie: Ivo Mičkal

Scénář

LINDA

5. ROČNÍK B
LDO ZUŠ Liberec
2022/2023

Pedagog: Michaela Palaščáková

1. OBRAZ

PŘÍPRAVA NA NAROZENÍ LINDY

Maminka a Tatínek sedí na středu jeviště. Kolem nich je 8 krabic.

Vymýšlejí JMÉNO.

Přichází Emilka, sedá si k jedné z krabic – poslouchá a začíná tichý tlukot srdce.

Postupně přicházejí i ostatní dívky.

Sofi: Bude to holka!

M+T stále vymýšlejí JMÉNO

Tlukot srdce sílí.

Anička: Ale ne... Už je to tady!

HUDBA 1

Všichni se zvedají, panikaří – je to tady, je to tady. Připravují zázemí pro LINDU.

HUDBA STOP

Všichni v hloučku sledují mamčinu bednu – Anička začne s Lindou pomaličku vykukovat.

Od této chvíle je vždy s pohybem Lindy spojený hang drum (želvík) – pravá strana jeviště.

Sofi: Ta je krásná!

Tatínek + Maminka: *(pohled na sebe)* LINDA!

Maminka: *(k tatínkovi)* Má oči po tobě!

Dávají Lindu do kolébky. Ta po chvíli začíná plakat. Dívky se ji snaží uklidnit.

Veru: Zazpíváme jí ukolébavku! *(zpěv)* Spi, LINDIČKO, spi...

Všichni: *(zpěv)* Zavři očka svý...

Linda stále pláče. Zamyšlení.

Sofi: PŘEBALIT!

(přebalují) Linda stále pláče.

Anička+Veru: VYSAVAČ!

Všichni hučí jako vysavač

Linda přestává plakat

Všichni: Uf! *(odcházejí ze scény => přestavba „Potichu, abychom LINDU nevzbudily) rodiče LINDU odnášejí a pokládají na břicho na jednu z krabic (postýlka).*

2. OBRAZ

LINDA SE UČÍ CHODIT

Vodiči (Em, El, Jo). V loutce – LINDA se pokouší vstát, několikrát spadne, stále to zkouší, až se nakonec POPRVÉ POSTAVÍ NA NOHY

Maminka: Lindo? Ty STOJÍŠ! (*Linda se pomalu rozejde k mamince*)

Přichází tatínek

Tatínek: Lindo? Tady! (*Linda se pomalu rozejde k tatínkovi*)

Maminka: A kde je maminka?

LINDA pomalu vrávorá mezi nimi – tam a zpět. Nakonec si vyčerpaně sedne.

Maminka: Teda!

Tatínek: Odpočiň si, Lindo.

Odcházejí.

LINDA se rozklepaně postaví na nohy a pomaličku se vydá po svých zkoumat okolí.

Postupně se přidávají další a další bedny. (Sofi, Kačí, Anička S) Pokaždé, když se objeví nová bedna a LINDA na ni stoupá, bedna se chvěje, ale po chvíli nabere stabilitu.

Takto si LINDA vytvoří „cestičku“.

Když Linda dojde na konec cesty, skáče radostí. Do radování přichází tatínek.

Tatínek: LINDO!?! Takový kus a úplně sama? Pojď ke mně!

LINDA běží k tatínkovi.

Tatínek: Ty jsi moje šikovná holka!

Všichni: Linda chodí!

PŘESTAVBA + želvík

Mizí cesta a vytváří se dětská židlička

3. OBRAZ

LINDA SE UČÍ MLUVIT

Tatínek Lindu posadí na krabici – „do židličky“

Vodí: Emilka, Eliša

Tatínek: Lindo, řekni TÁ-TA.

LINDA NIC

Maminka: Ale né, nejdřív řekni MÁ-MA.

LINDA NIC

Jozí: Pejsek – HAF HAF

LINDA NIC

Veru: Auto – BRM BRM

Kačka: TŮ TŮ

Sofi: LÁ LÁ

Maruška: PÁ PÁ

Ostatní se rozejdou – nemá to cenu, zůstává jen tatínek a LINDA

Tatínek: *(do telefonu, Lindy si nevšímá)* Cože! Proč jste to ještě neposlali?

LINDA: OÉ? Oč é to é etoslali!

Tatínek: *(do telefonu)* Ty faktury ještě nepřišly?

LINDA: Y taktuny etě nepiny?

Tatínek: To se mi snad zdá...

LINDA: Ó emi nad zdá!

Přichází maminka, všímá si, že LINDA opakuje

Maminka: *(k tatínkovi)* Polož to, polož to! Pojdte všichni sem! LINDA mluví!

Všichni přiběhnou. LINDA mlčí.

Maminka: *(k tatínkovi)* Dělej, že telefonuješ!

Tatínek: *(dělá, jako že volá)* Emmm... halo... halo....

LINDA: Alóó, alóó

Všichni: ÓÓ! *(radost!)*

Maminka: Maminka je nejlepší. *(Linda opakuje)*

Veru: Sestřenka je nejlepší *(Linda opakuje)*

Anička: Linda mluví!

LINDA: Já mluvím!!

HUDBA 2 Pohybový MEZIOBRAZ – PŘESTAVBA + com. dell.

4. OBRAZ

LINDA VYROSTLA

Přestavba – 1 krabice ve středu jeviště (na ní se následně staví komín) a na ní loutka LINDY

Veru: Linda roste jako z vody!

Eláša: První den ve školce!

Sofi: První vypadlý zub *(přidává krabici)*

Veru: LIDNO! *(ťuká do želvy)*

LINDA: *(nejistý zpěv)* ... přes zelenou louku... šel za ním... myslivec... péro na klobouku!

Všichni: Juchů!! *(tleskání)*

Maru: Lindina první písnička! *(přidává krabici)*

Veru: A zvládla jí úplně sama!

Anička: *(s krabicí)* První noc bez rodičů.

Kačka: První den ve škole!

Veru: Pozor! S touhle opatrně! Ta je MOC důležitá! (*Kačka nechápe, Veru vysvětluje*) No... Ve škole se LINDA skamarádila s Andrejkou – Její kamarádkou na život a na smrt!

(společně krabici opatrně pokládají)

Emilka: První jednička!

Pod Lindou se vytvořil komín z krabic.

Všichni: (*nesou poslední krabici jako dort, zpívají*) Hodně štěstí, zdraví. Hodně štěstí zdraví...

Linda sfoukává svíčky. Dívky počítají, zarazí se.

LINDA: Je mi 11 let! A VŠECHNO JE SKVĚLÝ!

HUDBA 3 Pohybový MEZIOBRAZ – přestavba

Stavba ROZPADLÉHO DOMU

5. OBRAZ STARÝ DŮM

Jsou postaveny dvě věže z krabic.

Na každou krabici vyleze jedna z loutek – LINDA a Andrejka.

Loutky spolu pohybově komunikují, hrají si. Nakonec se jejich věže přiblíží k sobě, z krabic vzniká obraz starého domu. Dívky jsou vypravěčky.

Jana: Lindino a Andrejčino nejoblíbenější místo byl starý opuštěný dům.

Sofi: Stál v ulici, kde bydlela Andrejka – LINDINA nejlepší kamarádka.

Jana: Kdysi v něm prý bydlela velká rodina.

Sofi: Jednou se ale všichni zničehonic sbalili a odjeli.

Jana: Nikdo neví proč. Nikdo neví kam.

Sofi: Dům zůstal opuštěný... a dodnes se do něj nikdo neodváží.

Elíša: Samozřejmě – kromě LINDY a ANDREJKY!

STŘIH – loutky si spolu hrají

Emilka: Odjakživa to byla Lindina a Andrejčina TAJNÁ základna.

Veru: Kouzelná SKRÝŠ!

Emilka: Utajená klubovna!

Veru: Jejich. Jenom JEJICH.

Hra v loutce – Linda a Andrejka

Emilka: Před pikolou za pikolou nikdo nesmí stát nebo nebudu hrát! UŽ JDU!

Scéna v LOUTCE – LINDA a Andrejka hrají na schovávanou.

Linda: A mám tě! Deset dvacet – Andrejka!

Když L+A skáčou přes díru v podlaze, Andrejka skočí špatně a padá. Linda ji na poslední chvíli chytne.

Linda: Mám tě!! Jsi v pořádku?

Andrejka: Jsem. Jen ... jen jsem se lekla (*je vystrašená*)

Linda: (*povzbuzuje Andrejku*) Hlavu vzhůru. Však víš – „Když je život bestie, chovej se jak....“

Andrejka: Ne... na to nemám náladu.

Linda: Ale no tak Andrejko! „Když je život bestie, chovej se jak....“

Andrejka: ... sépie!!

Linda a Andrejka tančí svůj „sépií tanec“. Smějí se. Andrejka najednou zvažní.

Andrejka: Lindo? Já ... já ti musím něco říct.

Loutky se schovají za dům z krabic. Dívky poslouchají „za dveřmi“, co si dívky povídají. Slyšíme jen ševelení dívčích hlasů.

Veru: Andrejka... s rodiči odjíždí do Norska. Kvůli tátovi. Pracovně.

Elíša: Ale jenom na půl roku! To uteče jako voda.

Anička: V létě už bude zase zpátky. A pojedeme spolu na vodu!

Linda: Ale do našeho DOMU ... raději sama chodit nebudu.

Andrejka odlétá, s Lindou si mávají. PŘESTAVBA – Stavba komínu z pěti krabic

6. OBRAZ PRVNÍ PĚTKA

Linda stojí na věži z krabic – dívky počítají krabice odspodu nahoru

Všichni: Raz – dva – tři – čtyři – pět!

Maru: Už jen 5 měsíců. 5 měsíců a Andrejka se vrátí z Norska.

Sofinka: To uteče jako voda!

Všichni: Raz – dva – tři – čtyři – pět!

Dlouhá chvíle ticha. Napjaté čekání. Nadšené čekání vystřídá prázdné nic.

Sofinka: (*trochu nejistě*) To uteče jako voda...

Všichni: Raz – dva – tři – čtyři – pět...

Učitelka: Lindo?

Všichni: Raz – dva – tři – čtyři – pět...

Učitelka: Lindo, vnímáš?

Všichni: Raz – dva – tři – čtyři – pět...

Učitelka: Lindo, no tak. Takovou základní věc přeci musíš vědět.

Všichni: Raz – dva – tři – čtyři – pět...

Učitelka: Lindo!

Všichni: Raz – dva – tři – čtyři –

Učitelka: *(bouchne do krabice)* PĚTKA!

Všichni ukazují vyděšeně na pátou horní krabici, do níž uhodila učitelka. Emilka krabici dává pryč. Krabice koluje mezi dívkami – nevědí, co si s ní počít. Dostane se k Aničce – ŠTRONZO

Anička: První PĚTKA!

Anička krabici schová.

Anička: První LEŽ rodičům.

HUDBA 4

MEZIOBRAZ – ROZDĚLENÍ KRABIC

- ⇒ **Postupné odebírání krabic z pod LINDY**
- ⇒ **Rozpojení krabic na poloviny**
- ⇒ **HROMADA – LINDA JI PŘELÉZÁ + HLASY**
 - *Jozí: Ty už nečteš?*
 - *Veru: Tobě už nechutná čokoláda?*
 - *Elíša: Co se s tebou děje?*
 - *Maruška: Co to máš na sobě?*
 - *Sofi: Lindo!*

7. OBRAZ

VYTOPENÝ POKOJ

Do obrazu vběhne maminka -> štronzo, ticho

Maminka: Lindo, co je to tady za nepořádek?! Uklid' to a honem! Co to... *(podívá se za hromadu z krabic)* Proč je tady voda... Oskare? Pojd' sem, prosím!

Tatínek: Co se... Ale ne. Jde to ze stěny. Zavolám instalatéra. Co se dá dělat. Lindo, všechny tvoje věci musejí ven. Budeš muset spát v obýváku, než to vyřešíme.

VŠECHNY dívky berou hbitě a poslušně krabice a stěhují je – chodí prostorem. Linda v loutce skáče mezi nimi z krabice na krabici.

LINDA: V obýváku? Tati, to ne!

LINDA: Mami, jak dlouho tam budu?

LINDA: Já budu u sebe klidně i když je tam mokro.

LINDA: JÁ – PROSTĚ – NIKAM – NECHCI!

Maminka: No tak Lindo, to by stačilo.

Linda: JSI ZLÁ!

Celý obraz se zastaví. Dívky vyděšeně sledují, co se odehrává. Vědí, že to Linda přehnala.

Maminka: LINDO A DOST! Chováš se jak ... MALÝ DĚCKO!

Všechny dívky opatrně položí krabice na zem a tiše, provinile odejdou. LINDA se přehrává z loutky na Emilku v plné hře.

Tatínek: *(opatrně)* Neboj, Lindo, nepotrvá to dlouho. Zavolám jim hned zítra!

Maminka: *(omluvně)* Tak pojd'... odstěhujeme to.

Maminka, Linda a tatínek stěhují krabice jako nábytek – sami vytvoří LINDĚ „kumbálek z krabic“. (Krabice jsou natočeny kartonovou stranou, né bílou.) Linda si jde lehnout.

Maminka: *(stále omluvně)* No vidíš, nakonec je to tu docela hezký.

Emilka sedí mezi krabicemi. V jedné ruce má loutku, ve druhé košili, kterou jí nechali na krabicích rodiče. Nakonec si košili obléká a loutku zahazuje za sebe. Dívky loutku chytají a odnášejí pryč.

Linda usíná.

8. OBRAZ

ZLÝ SEN – POHYBOVÝ obraz

HUDBA 5

Linda se ve snu setkává s Andrejkou. Jsou zase spolu. Andrejka po chvíli odbíhá k hloučku nových kamarádek. Linda jde za nimi, ty ale odcházejí opodál. Linda se znovu snaží připojit, ale dívky jako by ji neviděly. Dostávají se do zacykleného kruhu.

Po chvíli přicházejí dospěláci – maminka, tatínek a paní učitelka. Všichni se na ni zlobí, nikdo ji neposlouchá.

Maminka: Lindo! Lindo! Lindo!

9. OBRAZ

BOURÁNÍ DOMU

Maminka: LINDO, tak vstávej!

LINDA: Co je?

Maminka: Andrejka je zpátky! Vrátili se z Norska o měsíc dřív.

Linda vyskočí a běží. Z Lindina obývacího pokoje se stává ulice s kolemjdoucími.

Stavitel 1: Tak šup šup!

Stavitel 2: Připevněte ty zábrany pořádně!

Stavitel 3: A kdy to celé vypukne?

Stavitel 1: Odpoledne.

Linda probíhá kolem

Stavitel 2: Hej, holka! Dávej pozor, kam šlapeš, ať se ti něco nestane.

Stavitel 1: Jojo, odpoledne to *(ukáže směrem k obzoru nad diváky)* budou bourat.

Linda upřeně zírá směrem, kterým ukazoval. Během nevěřícího zírání kolem ní prochází kolemjdoucí a zastavují se, povídají si spolu, koukají stejným směrem.

Kolemj. 1: Už bylo na čase, co myslíte?

Kolemj. 2: Tak tak. Včera bylo pozdě.

Kolemj. 3: Souhlasím. Tu barabiznu měli strhnout už dávno!

Kolemj. 1: Jen aby to šlo hladce.

Stavitel 2: To víte, že půjde. Ta moderní technika ten barák zbourá raz dva!

Ulice se vyprázdní, zůstává sama LINDA. Zírá na dům.

Andrejka: Lindo! Jsem zpátky!

Linda přeskakuje zátarasy a běží do starého domu – jejich místa.

Andrejka: Lindo, co blázníš? Tam se nesmí! Lindo!! *(po chvíli váhání vběhne do domu také)*

10. OBRAZ

DIALOG LINDY A ANDREJKY

Andrejka běhá po rozpadlém domě a snaží se najít Lindu. Ta se mezi tím obestaví bednama.

Andrejka: Lindo? Lindo! Kdy jsi? Tohle není legrace! Slyšíš mě? Kde jsi? Co blázníš, tohle je nebezpečný. Odpoledne to tu mají bourat. Tak slyšíš??

Všimne si Lindiný „pevnosti“.

Andrejka: Tady jsi!

LINDA: *(mlčí)*

Andrejka si sedá vedle krabic.

Andrejka: Lindo, no tak... jsem zpátky! Jsem TADY! Slyšíš?

LINDA: *(mlčí)*

Andrejka: Jsi v pořádku? Lindo, to jsem já. Andrejka.

LINDA: *(mlčí)*

Andrejka: Lindo? Když je život bestie, chovej se jak...?!

LINDA: Nech mě být.

Andrejka: Lindo, proč se mnou nechceš mluvit? Co se děje?

LINDA: *(mlčí)*

Andrejka: ... někdo ti ublížil?

LINDA: Ne, to ne. Nikdo mi nic neudělal, neřekl, nic se nestalo... Jen se všechno... nějak mění. Nechápu to.

Andrejka: Rozumím ti... Mám to stejně.

LINDA: Stejně?

Andrejka: Jo.

Linda udělá v bunkru okénko, přes které už se vidí.

Andrejka: Dřív bylo všechno takový... veselý...a bez starostí. A teď... je to JINÝ. Ne horší ani špatný. Jen JINÝ.
(ticho) Dobrej bunkr... Můžu k tobě?

Vleze okénkem dovnitř. Je ticho. Během toho se pomalu, opatrně přibližují ostatní DÍVKY.

LINDA: Proč nám to tady bourají?

Andrejka: *(s úsměvem)* Víš, co by na to řekli naši?

B+L: „Věci se mění“

Andrejka: Lindo... Nezlob se, že jsem ti nevolala tak často. Chtěla jsem! Ale měli jsme špatný signál. Bydleli jsme na samotě a já... Něco pro tebe mám. Dárek z Norska. *(vyndá balíček)*

LINDA: Fixy na obličej? ... to je pro malé děti.

Andrejka: (pobaveně) Cože? No tak, LINDO! (LINDA odmítá)

11. OBRAZ ZÁVĚR

Během rozhovoru se opatrně vracely i DÍVKY. Poslouchaly a schovaly se za krabice.

Nyní postupně vykukují a stávají se z nich „busty vzpomínek“.

Andrejka: (maluje na obličej jedné z dívek) Vzpomínáš, jak jsme si jako malé hrály na indiány? Pomalovaly jsme se a pak běhaly po ulici bosa.

Andrejka vypráví vzpomínky na příhody, které s LINDOU prožily – každá vzpomínka pokreslí jeden z obličejů dívek. Postupně se přidá i LINDA. Na konci vzpomínání LINDA s Andrejkou sedí v bunkru, po jehož obvodu jsou pokreslené busty.

Na závěr si LINDA a Andrejka navzájem nakreslí na své tváře jejich starý DŮM. Rozhlíží se kolem a užívají si každý pohled.

LINDA: (s úsměvem na Andrejku) Tak jdem.

Linda a Andrejka společně odcházejí. Dům nechávají za sebou.

V závěru se objevuje LOUTKA LINDY. Živá LINDA se zastaví, ohlíží a s LOUTKOU si na rozloučenou zamávají.

TMA

Příloha 12: Záznam inscenace

QR kód:

Odkaz: <https://youtu.be/Ueh0cAW0owY>